ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1890 — ΕΤΟΣ Ζ'.—ΑΡΙΘ. 43

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΘΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. . Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Παπᾶ-Γιάννης ἐπεισόδιον τοῦ ἀγῶνος ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη.
Ὁ τριπλοῦς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διωγμός, μελέτη, ὑπὸ Β. Ψιλάκη. (Τέλος).
Ἡ κοιτὶς καὶ ὁ τάφος τοῦ Γεωργίου Βασιγκτῶνος. Ἀναμνήσεις Ἀμερικῆς ὑπὸ Γ. Α. Κ.
Τὰ διηγήματα τῶν Ἀρχαίων Αἰγυπτίων ὑπὸ Alfred Rambaud. Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Α. Κ.
Κλεοπάτρα, μυθιστορία Henry Greville. Μετάφρασις Α. Ἀμπάτη. (συνέχεια).
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια.—Ἐξωτερικά.—Ἀρχαιολογία.—Φιλολογία.—Καλλιτεχνία.
Ἐφημερίδες Ἀνέκδοτα—Περίεργα—Ποικίλα.
Ἀπορίαι πρὸς Λύσιν. Ἐκ τοῦ Γραμματοκιβωτίου τῆς «Ἑβδομάδος».
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα Βιβλία.

Ο ΠΑΠΑ-ΓΙΑΝΝΗΣ

(Ἐπεισόδιον τοῦ Ἀγῶνος)

Σὰν ματώση τὸ χέρι τοῦ ὁ παπᾶς σὲ αἷμα χριστιανικό, εἶνε μεγάλο κρῖμα νὰ μπαίνη πειὰ στὴν ἐκκλησία σὰν παπᾶς· δὲν τοῦ πρέπει πειὰ νὰ λειτουργήση. Ὁ Χριστὸς εἶπε νὰ συγχωροῦμε τὸν ἐχθρὸ καὶ ὁ δεσπότης ἐξήγησε πῶς πρέπει νὰ συγχωροῦμε τὸν Χριστιανό, ὅ,τι κι' ἂν μᾶς ἔκαμε· μακάρι νὰ μὴν ἦταν καὶ οἱ... Σκύλλοι ὅ,τι εἶνε, νὰ μὴν τοὺς σκοτόνωμε κι' ἐκείνους.

Μὰ ὁ Παπα-Γιάννης δὲν ἐσκότωσε Τοῦρκο. Ὁ Παπα-Γιάννης ἐσκότωσε Χριστιανό· ὁ Παπα-Γιάννης ἐσκότωσε τὸ βαφτιστικό του. Μὲ τί καρδιὰ νἄμπη πειὰ στὴν ἐκκλησιά; Μὲ τί χέρι νὰ σηκώση τὸ ἅγιο δισκοπότηρο, ὅπου μ' αὐτὸ τὸ ἴδιο τόσα χρόνια ἐμεταλάβανε τὸν Γιαννιό; Σὰν σίδερο πυρωμένο θὰ τοῦ καίη τὰ χέρια τὸ δισκοπότηρο. Μὲ τί ἄγριαις ματιαῖς θὰ τὸν κυτάζουνε οἱ ἅγιοι ἀπὸ τὰ κονίσματά τους, μὲ τί πόνο ἡ Παναγία, μὲ τί θυμὸ ὁ Δεσπότη-Χριστός!

* *
*

«Κύριε ἐλέησον, τί ἔκαμα. Ἄλλον ἔπρεπε νὰ βάλω νὰ τὸν σκοτώση, γιατὶ ὕστερ' ἀπὸ τὸ κακὸ ποῦ ἔκαμε, μητὲ μιὰ στιγμὴ δὲν ἔπρεπε νὰ βλέπη τοῦ Θεοῦ τὸ φῶς.

«Μὰ ἐγὼ παπᾶς, ἐγὼ νοννός, ἐγὼ πατέρας του, νὰ σκοτώσω τὸν ψυχογυιό μου; Ἐγὼ μὲ τοῦτό μου τὸ χέρι νὰ τοῦ βουτήξω τὸ μαχαῖρι μέσ' στὰ στήθεια του; Μεγάλη εἶνε ἡ ἁμαρτία μου, Κύριε, μεγαλήτερη ἀπὸ τὴ δική του! Σὰν πέθανε ἡ μάννα του, παιδὶ ὀρφανὸ τὸ πῆρα καὶ τ' ἀνάθρεψα. Χρέος μου ἦταν, γιατὶ ἐγὼ τὸ εἶχα βαφτισμένο. Καὶ δὲν ἤτανε κακὸ παιδί. Καὶ γραμματάκια μάθαινε, καὶ μοῦ κανοναρχοῦσε καὶ ὅ,τι τοῦλεγα τὸ ἔκανε. Μὰ εἶχα πάντα ὑποψία πῶς δὲν ἤτανε καλὴ ἡ καρδιά του. Σὰν παιδὶ κι' αὐτὸ μιὰ φορὰ νὰ μὴν τἀκούσω νὰ γελάση; μιὰ φορὰ νὰ τραγουδήση; Καὶ τώρα ποῦ μεγάλωσε κι' ἐγίνηκε σὰν ἄντρας, πάλι ὁ ἴδιος ἔμεινε. Σοῦ μιλοῦσε καὶ ὅπως δὲ σ' ἄνοιγε ποτὲ τὴν καρδιά του, ἔτσι δὲ σοῦδειχνε ποτὲ καὶ τὰ μάτια του. — Μπρέ, γιατὶ δὲ μὲ βλέπεις; Τίποτε. Αἴ, ὁ παληός μου φίλος, ὁ κακομοίρης ὁ πατέρας του νὰ ζοῦσε καὶ νὰ μ' ἄκουε... ἢ νὰ μ' ἔβλεπε ἐκείνη τὴν ἡμέρα...

«Αἴ! καλὰ 'κανες θὰ μοῦλεγε. Κι' αὐτὸς τὸ ἴδιο θἄκανε.

«Δὲν ἤτανε νὰ 'μοιάση τοῦ πατέρατου ἐκείνου τοῦ χρυσοῦ ἀνθρώπου, μόνο ἐπῆγε νὰ γενῇ ἡ μάνα του ἡ ἴδια, μὲ τὰ μάτια τὰ χαμηλωμένα καὶ τὸ ψι-ψι-ψὶ μὲ τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλονε!

* *
*

Ἡμέραις πολλαῖς καὶ ἑβδομάδες ἐτυραννιοῦταν μὲ τῆς συλλογαῖς αὐταῖς ὁ Παπα-Γιάννης. Ἀδυνάτισε κι' ἀπόμεινε ὁ μισός· ὅταν δὲν ἐφοροῦσε τὸ ράσο του κ' ἐπήγαινε 'ς τ' ἀμπέλι του, δὲν μπορούσανε νὰ τὸν γνωρίσουν οἱ χωριανοί. Κἄθε σάββατο μεσημέρι εὕρισκε ἕνα δυὸ ἀπ' τοὺς γερόντους τοῦ χωριοῦ καὶ τοὺς ἔλεγε πῶς εἶνε πάλι ἄρρωστος καὶ νὰ ποῦνε στὰ παιδιὰ καὶ τῆς γυναῖκες νὰ πάνε νὰ λειτουργηθοῦνε στὸ γειτονικὸ χωριό. Τ' ἄκουαν οἱ γεróντοι καὶ ἐπονοῦσε ἡ καρδιά τους, γιατὶ τὸν Παπα-Γιάννη ὅλοι, μικροὶ μεγάλοι σὰν πατέρα τὸν ἀγαπούσανε. Ἔβλεπαν ὅμως τὸ χάλι του καὶ ἢ ἐσωποῦσαν, ἢ ἐλέγανε ἀναμεταξύ τους: Λίγαις εἶνε ἀκόμη ἡ μέραις τοῦ Παπα-Γιάννη· ἔλυωσε 'ς τὰ πόδια του· μόνο πετσὶ καὶ κόκκαλο ἀπόμεινε. Τὴν ἀληθινὴ ὅμως αἰτία δὲν τὴν ἤξερε κἀνείς. Ἐρώτησαν ἀλήθεια μιὰ φορὰ γιὰ τὸν ψυχογυιό του τὸν Γιαννιό, μὰ σὰν τοὺς εἶπε ὁ Παπα-Γιάννης πῶς τὸν ἔστειλε μ' ἕνα διαβατικὸ κἀκεῖ 'ς τὰ νησιά, δὲν ξαναρώτησαν. Καὶ πολλὴ πολλὴ ὄρεξι νὰ μαθαίνουνε γιὰ τὸ Γιαννιὸ δὲν εἶχαν, γιατὶ δὲν ἦταν ἕνας ἄνθρωπος ποῦ νὰ τὸν ἀγαπᾷ μέσα 'ς τὸ χωριό.

* *
*

Ὁ Παπα-Γιάννης ἀπὸ ἡμέραις ἐσυλλογοῦτανε νὰ πάη 'ς τὸ Δεσπότη καὶ νὰ τοῦ 'πῇ νὰ βάλη ἄλλονε 'ς τὴ θέσι του, γιατὶ δὲν μποροῦσε νὰ βαστάξη ἔτσι τὸ χωριὸ χωρὶς παπᾶ, τώρα μάλιστα ποῦ ἐκόντευε ἡ μεγάλη σαρακοστή. Μὰ πάλι... πῶς νὰ κάτση καὶ νὰ τὰ 'πῇ τοῦ Δεσπότη;.. Πῶς νὰ τοῦ τὰ πῇ... Ὁ Δεσπότης ἤτανε καλὸς-καλός, μὰ θὰ τοῦ εὕρισκε δίκηο σὲ τέτοια ἁμαρτία; Ἢ θὰ τοῦ ἔκοβε τὰ γένεια καὶ θὰ τὸν ἔστελνε ἐξορία, ἢ θὰ τὸν παράδινε—τοῦ ἄξιζε κι' αὐτὸ—θὰ τὸν παράδινε 'ς τοὺς Τούρκους! Νὰ κρύψη πάλι τὸ κακό, θὰ τὸ εἶχε 'ς τὴν ψυχή του αἰώνια κόλασι. Κι' ἐμπρὸς κακὸ καὶ 'πίσω χειρότερο...

— Ἄχ τί ἔπαθα, τ' ἦταν αὐτὸ ποῦ ἔκαμα ὁ κακομοίρης! Νὰ μοῦ κόψουν τὰ γένεια, σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία καὶ νὰ γίνω τὸ μπαίγνιο τῆς χώρας... νὰ πάω ἐξορία καὶ ν' ἀφήσω τ' ἀγαπημένο μου χωριὸ νὰ πέσω 'ς τὰ χέρια τῶν Τουρκῶν... Τ' ἦταν αὐτὸ ποῦ ἔκαμα!

Καὶ τὰ δάκρυα τοῦ δυστυχισμένου τοῦ παπᾶ ἐκυλοῦσαν ἀδιάκοπα καὶ ἔβρεχαν τὰ γένεια του, ποῦ εἶχαν γίνη ἄσπρα, κάτασπρα σὰν τὸ μπαμπάκι.

* *
*

Δὲν ἠμπόρεσε ὅμως νὰ βαστάξη περισσότερο καὶ ἐξεκίνησε νὰ πάη στὴ χώρα νἄβρη τὸ Δεσπότη νὰ τοῦ τὰ πῇ.

— Ὅ,τι εἶνε νὰ γίνη ἄς γίνη, μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Δὲ μπορῶ πειά.

«Καλῶς τὸν Παπα-Γιάννη, τοῦ εἶπεν ὁ Δεσπότης ἅμα τὸν εἶδε, καὶ σὰν τοῦ φίλησε ὁ παπᾶς τὸ χέρι, ἔκαμε κ' ἐκεῖνος νὰ τὸν φιλήση στὸ κούτελο. Γιατὶ τὸν Παπα-Γιάννη τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν ἐτιμοῦσαν ὅλοι κι' αὐτὸς ὁ Δεσπότης.

— Μὴ ἅγιε Δέσποτα! εἶμαι ἀνάξιος.... δὲν εἶμαι πιὰ παπᾶς... συχώρα με.

Καὶ ἡ φωνή του ἔτρεμε, τὰ μάτια του ἔτρεχαν δάκρυα, τὸ κορμί του ἔγερνε νὰ πέση.

— Τί ἔχεις Παπα-Γιάννη; εἶπεν ὁ Δεσπότης καὶ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι. Τί ἔχεις, πῶς ἔγινες ἔτσι; τί ἔπαθες; εἶπε πάλι κυττάζοντάς τον εἰς τὸ πρόσωπο.

— Ἅγιε Δέσποτα, δὲν εἶμαι πειὰ ὁ Παπα-Γιάννης· τράβηξε τὸ χέρι σου ἀπὸ πάνω μου... Εἶμαι φονηᾶς!

Ὁ Δεσπότης δὲν ἐπίστεψε τὰ λόγια τοῦ παπᾶ. Τὸν ἤξερε καλά. Ἐφοβήθηκε μόνο, πῶς ὁ δυστυχισμένος ἐτρελάθηκε καὶ τὸν ἐξανακύτταξε 'ς τὰ μάτια.

* *
*

. . . . . .

— «Αὐτὴ εἶνε ἡ πᾶσα ἀλήθεια, Δέσποτά μου. Κάμε με ὅ,τι σὲ φωτίση ὁ Θεός. Σοῦ τὰ εἶπα ἕνα πρὸς ἕνα. Ὁ παπᾶς, ποῦ εἶπες πολλαῖς φοραῖς, εἶνε ὁ βοσκὸς τοῦ χωριοῦ κι' ἐγὼ ἔβλεπα καθεμέρα νὰ μπαίνουν οἱ λύκοι καὶ νὰ μοῦ παίρνουν πότε ἕνα καὶ πότε ἄλλο, τὰ καλλίτερα πρόβατα. Ἐπαρα φύλαξα καὶ ηὗρα τὸ λύκο. Κατάρα εἶχα φαίνεται, ὁ λύκος νἄνε ὁ ψυχογυιός, ὁ ἀναθρεφτός μου. Ἕνας χρόνος ἐπέρασε ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ ἡσύχασαν τὰ πράμματα καὶ δὲν πέρασε ἑβδομάδα νὰ μὴ φανῇ ὁ ἀγᾶς μὲ τοὺς νιζά-

μιδές του καὶ νὰ μὴν πιάσῃ ἕνα παλληκάρι, πότε γιὰ σκοτωμὸ ποῦ ἔκαμε 'ς τὴν ἐπανάστασι, πότε γιὰ λόγο ποῦ εἶπεν ἀξένοιαστα μέσα 'ς τὸ χωριὸ καὶ πότε πάλι νὰ μᾶς πάρῃ τἄρματα ποῦ ἔχομε, πότε ἐδῶ καὶ πότ' ἐκεῖ κρυμμένα.... Προδότης βέβαια τοὺς τἄλεγε· μὰ ποιός;

Μιὰ Κυριακὴ πρωὶ 'ς τὴν ἐκκλησία, ἀφοῦ ἐπαρακάλεσα πρῶτα τὸν Μεγαλοδύναμο, ἐκύταζα ἀπὸ τὸ Ἱερὸ ἑνοῦς ἑνοῦς τὸ πρόσωπο μὰ ὅλα ἦταν ἔτσι παστρικὰ καὶ τίμια, ποῦ δὲ μποροῦσε νὰ χωρέσῃ γιὰ κανένα ὑποψία... Μόνο σὰν ἐγύρισα καὶ εἶδα τὸν ψυχογυιό μου τὸ Γιαννιό...

Τὰ ἄλλα τὰ ξέρεις, Δέσποτά μου. Σοῦ εἶπα γιὰ τὸ γράμμα ποῦ τοῦ ἔπιασα, σοῦ εἶπα γιὰ τὰ κλωθογυρίσματα τῆς γλώσσας του, σοῦ εἶπα γιὰ τὸν κακὸ τρόπο ποῦ μοῦ μίλησε στὰ ὑστερνά. Νὰ μὴν ἰδῶ καλό, νὰ μὴν ἰδῶ ἐλευθεριὰ στὸν τόπο μας, ἂν μ' ἔκαμε νὰ γενῶ φονηᾶς ἡ ὥρα ὅπ' ἐσήκωσε τὸ χέρι του τὸ καταραμένο ἀπάνω μου, ἀπάνω σε παπᾶ καὶ ψυχοπατέρα του! Ἐκεῖνο θὰ τοῦ τὸ συχωρνοῦσα... Μὰ τὴ στιγμὴ ποῦ στὰ γλυκὰ καὶ πονεμένα λόγια μου μοῦ ἔβρισε καὶ πίστη καὶ πατρίδα... δὲν ἠμπόρεσα, Δεσπότη μου, νὰ βαστάξω... δὲ ἠμπόρεσα κι' ἔγινα· ὅτι ἔγινα· φονηᾶς!

. . . . . .

* *
*

Ἔκλαιε ὁ Δεσπότης ἔκλαιε, κι' ὁ παπᾶς, ὁ ἕνας ὀρθὸς καὶ συλλογισμένος ὁ ἄλλος σκυμμένος καὶ γονατιστός. Πολλὴ ὥρα δὲν ἔβγαλε κανεὶς ἄχνα ἀπὸ τὸ στόμα του. Ὕστερα ἔσκυψε ὁ Δεσπότης, ἐσήκωσε τὸν Παπα-Γιάννη, τὸν ἀγκάλιασε, τὸν ἐφίλησε καὶ τοῦ εἶπε:

— Πήγκινε στὸ χωριό σου, Παπα-Γιάννη· πήγαινε νὰ λειτουργήσῃς. Δὲν ἐσκότωσες χριστιανό, ἐσκότωσες σκύλλο!

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

Ο ΤΡΙΠΛΟΥΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΔΙΩΓΜΟΣ

(Συνέγεια καὶ τέλος.)

Καὶ ταῦτα μὲν διὰ βραχέων περὶ τῆς ἄρτι προσενεχθείσης ὑπὸ τῶν Οὔγγρων πρὸς τὴν πνευματικὴν ἐκείνην τοῦ ἀνθρώπου ἐργασίαν, πρὸς τὰ γράμματα ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων τὴν καταφυγὴν εἰς τὴν Ἑσπερίαν, μετὰ τὴν ἀποφράδα τοῦ ἔθνους ἐν ἔτει 1453 ἡμέραν, ἀπεκάλεσεν ὁ ἀρχόμενος ἐν τῇ Δύσει χριστιανικὸς πολιτισμός, «Ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων» καὶ ἀνέγραψεν ἐν ταῖς δέλτοις αὐτοῦ διὰ χρυσῶν καὶ ἀνεξιτήλων χαρακτήρων. Φέρε δὲ ἴδωμεν τί καὶ οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Βούλγαροι προσήνεγκον καὶ προσφέρουσι πρὸς εὐόδωσιν τῆς ἐπὶ *καταστροφῇ* καὶ *ἐκμηδενίσει* αὐτῶν ὁμαιχμίας καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῆς πιέσεως καὶ συμπνίξεως τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, ὅπερ ὁ κύριος καὶ μόνος σκοπὸς τῆς ταταρικῆς ταύτης συμμαχίας.

Ἀφοῦ οὔτε ἡ ἐν Προύσῃ ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀποκοπὴ τοσούτων Ἑλληνικῶν γλωσσῶν, οὔτε ἡ ἐπιγενομένη ἅλωσις τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων καὶ τοῦ προπυργίου τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοσαῦτα ἄλλα κατὰ τοῦ γένους ἡμῶν τεράστια, ἴσχυσαν νὰ ἐξαλείψωσιν αὐτὸ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀλλ' ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ ἐξηγέρθη αὐτὸ καὶ πολιτικῶς ἀνέζησεν, ἐβουλεύθησαν οἱ ἐν Εὐρώπῃ ἐπιδρομεῖς νὰ ἐργασθῶσι μεθοδικώτερον οὕτως εἰπεῖν πρὸς τὸν ἀρχῆθεν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν. Πρὸς πραγμάτωσιν τούτου ἔτι μᾶλλον ἐπέμειναν καὶ ἐπιμένουσιν οἱ Τοῦρκοι, διότι μόνοι οἱ Ἕλληνες, καίτοι ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης κατήρξατο ἀπὸ τοῦ Προύθου ἠχῶν τὴν τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ὑποδούλων τῆς νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης λαῶν σάλπιγγα, ὑπήκουσαν εὐθαρσῶς καὶ δραξάμενοι τῶν ὅπλων ἠγωνίσθησαν ἐπὶ δεκαετίαν ὑπερανθρώπως κατὰ τοῦ θηριώδους Ἀσιανοῦ κατακτητοῦ. Ποῦ καὶ πόσον ἐκινήθησαν οἱ ἄλλοι τότε ὑπόδουλοι λαοί, ἐνῷ ὁ χριστιανισμὸς ἠγωνία, ἤγετο εἰς τέλειον σταυρικὸν θάνατον; πόσους κὰν ὁπλίτας ἀπέστειλαν, ὅπως ταχθῶσιν ὑπὸ τὰς μαρτυρικὰς σημαίας τοῦ Γερμανοῦ καὶ τοῦ Γέρω τοῦ Μωριᾶ καὶ τοῦ σταυραετοῦ τῆς Ρούμελης; Ἂν ἐξαιρεθῶσιν οἱ γνήσιοι Σλάβοι, Βάσσος ὁ Μαυροβουνιώτης καὶ Χατζηχρίστος ὁ Σίρπης (Σέρβος) καὶ ἄλλοι τινὲς εὐάριθμοι ἧττον ἐπίσημοι, ποῦ καὶ πότε προέκυψαν καὶ ἐφάνησαν οἱ ρωμαλέοι καὶ μόνοι κατὰ τοὺς νῦν καλοθελητὰς ἡμῶν στρατιωτικοῦ μένους ἐμφορούμενοι Βούλγαροι; Οἱ Βούλγαροι βεβαίως ἔχαιρον ἐπὶ τῇ Ἑλληνικῇ κρεουργίᾳ, ὡς ἐμπράκτως ἀπέδειξε καὶ ὁ κατόπιν καὶ καθ' ἡμᾶς χρόνος. Ἐπὶ τῆς ἐν ἔτει 1866 τριετοῦς καὶ κοσμοβοήτου τῆς Κρήτης ἐπαναστάσεως προέτειναν οὗτοι εἰς τὴν Πύλην νὰ στρατολογηθῶσιν ἐξ ἑαυτῶν δεκακισχίλιοι ἄνδρες ἐπὶ τοὺς ἀσπόνδους ἐχθροὺς Ἕλληνας ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς αὐτοὺς προνόμια καὶ μάλιστα αὐτοκέφαλος ἐκκλησιαστικὴ δικαιοδοσία. Καὶ δὲν ἐτελεσφόρησαν μὲν ἐν τῷ τότε τὰ καταχθόνια ταῦτα βουλεύματα αὐτῶν, διότι ἡ Τουρκία καὶ δυνάμεις ἔτι ἐκέκτητο καὶ συμμάχους εἶχε καὶ ἐν τῷ τότε ἄλλας κατὰ τῶν Ἑλλήνων εὐρωπαϊκὰς αὐλάς· ἐπεφύλασσετο ὅμως νὰ ἐπιβραβεύσῃ δαψιλῶς τὴν ὁμαίμονα αὐτῇ ταρταρικὴν φυλήν. Κατεῖδεν, ὅτι οἱ Βούλγαροι καὶ λόγῳ ὁμογενείας καὶ ἐξ ἐχθρότητος πρὸς τοὺς Ἕλληνας συνηντῶντο ἐν πολλοῖς πρὸς αὐτήν. Οὕτως αὕτη προετίμησε νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς νομάδας τούτους καὶ κτηνοτρόφους ἅρμαιον τὸ πλεῖστον τῶν ἐν Εὐρώπῃ κτήσεών της, εἰποῦσα «προαιροῦμαι τὸν ἐκ τῶν ὁμοφύλων τούτων μᾶλλον θάνατον ἢ τὴν ἐκ τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἀπίστων Γιουνὰν ἐξέλασιν καὶ καταστροφήν».

Καὶ βεβαίως, ἂν οἱ Ἕλληνες ὑπέμενον νὰ εἶνε πάντοτε δοῦλοι καὶ δὲν κατέφερον κατὰ τοῦ κατακτητοῦ μόνοι αὐτοὶ τὰ πλήγματα ἐκεῖνα, οἷον πρὸ πάντων τὸ ἐν ἔτει 1821, οἱ Βούλγαροι ἤθελόν ποτε ἄρη κεφαλὴν κατὰ τῶν τοιούτων δεσποτῶν; Πᾶς τις βεβαίως γινώσκει, ὅτι ἐὰν πρὸ δωδεκαετίας καὶ ἐπέκεινα δὲν ἱστάντο ὄπισθεν αὐτῶν αἱ ἀπειράριθμοι λεγεῶνες τῶν Ρώσων, οἵτινες ἐπίστευσαν ὅτι ἤθελον ἐλευθεροῦντες μεταβάλη τὸν σκηνίτην Τάρταρον εἰς Σλάβον, ὡς περὶ τούτου παντοιοτρόπως μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον πρὸ πάντων ἠγωνίσθησαν, οὐ μόνον ἡ Βουλγαρία ἤθελεν εἶνε ἀκατάληπτός τις γεωγραφικὴ ἔκφρασις, ἀλλὰ καὶ ἤθελε διατελῇ ὑπὸ τὴν ἐξευτελιστικωτέραν ἢ πᾶν ἄλλο Τουρκικὸν βιλαέτιον ραγιαδικότητα. Ἄλλως ὅμως ἀποβάντων, ὡς πασίγνωστον, τῶν πραγμάτων, οἱ Τοῦρκοι ἔγνωσαν, ποδηγετούμενοι καὶ ὑπὸ τῶν Οὐγγρομαγυάρων, ὅτι ἀνάγκη νὰ ἄρχωσιν ἀπὸ κοινοῦ ἐν τῇ νοτιοανατολικῇ Εὐρώπῃ οὐ μόνον αὐτοί, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι ὁμόφυλοι Οὐγγροι καὶ Βούλγαροι.

Πρὸς τοῦτο λοιπὸν ἐκρίθη ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ νὰ παραδοθῶσιν εἰς τοὺς Βουλγάρους καὶ σχολεῖα καὶ Ἐκκλησία μετ' ἐπισκοπῶν εὐρυτάτης περιοχῆς, διότι διὰ τοῦ μὲν ἕξαρριζοῦτο ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀπὸ τῆς πατρίδος τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Ἀριστοτέλους κατοῦ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου, διὰ τοῦ ἑτέρου δὲ ἐτίθεντο τὰ ὅρια καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ νεοτεύκτου καὶ ὁμοφύλου συμμάχου κράτους. Πρὸς πλήρη δὲ ἐπιτυχίαν ἀνέλαβε καὶ ἡ Πύλη ἐν τῷ ἰδίῳ μέρει συστηματικώτερον οὐ μόνον τὴν ἐκμηδένισιν τῶν προνομίων τοῦ χριστιανικοῦ Πατριαρχείου, καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν ἐντελῆ ἄρσιν τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὑποδούλου γένους ἐποπτείαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ἐξουσίαν, ἐνῷ οὔτε εἰδικὸν προϋπολογισμὸν ἐπὶ τούτῳ, οὔτε ὑπουργεῖον παιδείας, κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἔννοιαν, κέκτηται, ἀλλ' οἱ χριστιανοὶ ἐξ ἰδίων μόνον εἰσφορῶν συντηροῦσι τὰ παιδευτήρια αὐτῶν. Καὶ ἐν μὲν Βιτωλίοις, Σερβίοις, Σερραις καὶ ὅπου ἄλλοθι τῆς Μακεδονίας ὑπάρχει γυμνάσιον ἢ ἑλληνικὸν σχολεῖον καὶ ὑποδείξουσι τὴν ἀνάγκην οἱ Βούλγαροι ἢ ἡ σύμμαχος πολιτική, φυλακίζει καθηγητὰς καὶ διδασκάλους ἐπὶ διαφόροις προφάσεσιν, οἷον προγράμμασιν ἢ διδακτικοῖς βιβλίοις· ἐν δὲ Ἠπείρῳ καταργεῖ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐν τοῖς διδασκαστηρίοις, ἐνῷ οἱ κάτοικοι δὲν γινώσκουσι τὴν Τουρκικήν, ἀλλὰ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἐν μέρει τὴν Ἀλβανικήν, συμβαίνουσι δὲ κατὰ τὰς λεγομένας δίκας κωμικοὶ καὶ ἀστεῖοι τραγέλαφοι· ἐν δὲ Κρήτῃ, ἐπωφελουμένη μετὰ συνθήκας καὶ συμβάσεις ἐπισήμους τὰς ὀδυνηρὰς περιστάσεις, τὰς ὁποίας παρεσκεύασεν εἰς τὴν δύσμοιρον χώραν τῆς νεωτέρας τετραπλῆς ἱερᾶς συμμαχίας ἡ χριστιανικὴ πολιτική, πρωτοστατούσης τῆς Ἀγγλίας τῶν Τόρεων, καὶ τῆς ἐπισήμου Ἑλλάδος τυφλωττούσης, καταργεῖ πάντα τὰ σχολεῖα, μικρὰ τε καὶ μεγάλα, ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς συντήρησιν αὐτῶν τὸ κατὰ τὸν νόμον αὐτῆς ἥμισυ τοῦ περισσεύματος ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς νήσου, διότι δὲν δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ ἢ καταργήσῃ ὅλως τὴν λαλουμένην γλῶσσαν, ὡς μηδεμίαν ἄλλην γινωσκόντων μηδ' αὐτῶν τῶν ἐν τῇ νήσῳ Ὀθωμανῶν ἢ τὴν Ἑλληνικήν. Ἐν γένει δὲ δὲν διαλείπει οὐδὲ στιγμήν, τείνουσα εἰς τὸν ἀπὸ κοινοῦ ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, ἀπὸ τοῦ νὰ περιστέλλῃ καθ' ὅσον δύναται πρὸς τῇ ἄλλῃ κακοδαιμονίᾳ πᾶν ὅ, τι συντείνει εἰς τὴν πνευ-

ματικὴν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου μόρφωσιν καὶ πρόοδον, καὶ μάλιστα διὰ τῆς ἄρσεως τῶν νομίμων προνομίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖον καὶ ἀπὸ τῶν Χρυσοστόμων ἔτι καὶ Γρηγορίων ἐτάχθη θεματοφύλαξ τῶν ἱερωτέρων τοῦ γένους κειμηλίων, ὁποῖα τυγχάνουσιν ἡ συμφυὴς αὐτῷ γλῶσσα καὶ τὰ κανονικὰ αὐτοῦ δίκαια.

Οἱ Τοῦρκοι μηδόλως ποτὲ φροντίσαντες ἔκ τε καταγωγῆς καὶ φύσεως, διότι καὶ οἱ Ἄραβες τοῦ Ἀαροὺν-αλ-ρασχὶδ καὶ τοῦ Ἀλ-μαμοὺν καὶ τόσων ἄλλων καλιφῶν ἦσαν Μωαμεθανοί, νὰ ὑψωθῶσιν εἰς βαθμόν τινα πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ πολιτισμοῦ, ἀλλ' ὡς ἐν στρατοπέδῳ ἀπὸ πέντε καὶ ἐπέκεινα ἤδη αἰώνων ἐν Εὐρώπῃ βιοῦντες, βλέπουσιν ὅτι διαφεύγει ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν τὸ ἔδαφος, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοσούτου χρόνου ἀνοικτιρμόνως κατασπιλοῦσι καὶ μιαίνουσιν. Ὅθεν συνηταιρίσθησαν πρὸς κοινὴν σωτηρίαν μεθ' ὁμογενοῦς φυλῆς, τῆς τῶν Βουλγάρων. Οὗτοι δὲ πάλιν ἀληθῶς ἐπίστευσαν, ὅτι εἶνε ὁ περιούσιος λαὸς τῆς Εὐρώπης καὶ οὐχὶ τὸ δημιούργημα τῶν προστυχουσῶν περιστάσεων, αὐτοὶ οἱ ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς ε' μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδος τῇδε κἀκεῖσε ὡς σκηνῖται καὶ κτηνοτρόφοι ἀπὸ τῆς Ταταρίας περιπλανώμενοι καὶ ὑπόδουλοι ἀλλεπαλλήλως μέχρι τοῦδε διατελέσαντες, ἐθάρρησαν, ἐνῷ οὔτε Σλάβοι εἶνε, ἀλλὰ Τουράνιοι Τάταροι, ὡς καὶ οἱ Οὔγγροι καὶ οἱ Τοῦρκοι, ὅτι θέλουσι μετὰ τῶν ὁμογενῶν αὐτοῖς τούτων ἐκμηδενίσῃ τὸ στοιχεῖον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀπὸ καταβολῆς ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν εἶνε κάτοχον τοῦ ἱερωτέρου ἐν τῷ κόσμῳ ἐδάφους καὶ ἄνευ τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ὁποίου ὁ κόσμος ἤθελεν εἶνε σκότος καὶ ὀλίσθημα. Δὲν ἤρκεσεν αὐτοῖς, ὅτι ἄνευ ἐπαναστάσεων, ἀγώνων καὶ πολέμων ἀνηρπάγησαν καὶ ἀνειλκύσθησαν αἴφνης ἐκ τοῦ βυθοῦ δι' ἰδίους λόγους ὑπὸ τῶν Σλάβων Ρώσσων καὶ εἰς ἄλλους ὡς παιγνιῶδες ὄργανον μετέπεσον, ἀλλὰ θρασυνθέντες ἐπετέθησαν μογγολικῶς κατά τε τῆς θρησκείας καὶ τῆς γλώσσης ἐκείνης, ἥτις ἠγίασεν, ἐφώτισε καὶ ἐξωράϊσε τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀγνοοῦσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ τυφλότητι οἱ δείλαιοι, ὅτι τοιούτων οὐσῶν τούτων, πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῶν!

Καὶ οὗτοι μέν, οἱ Οὔγγροι τουτέστι καὶ οἱ Τουρκοβούλγαροι, τυγχάνουσιν οἱ δύο ἐν διωγμῷ κατὰ τῆς γλώσσης ἡμῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας σύμμαχοι. Ἀλλὰ τίς ὁ τρίτος τῆς γλώσσης καὶ τῶν σχολείων ἡμῶν διώκτης; Ἐξ οἰκείων τὰ βέλη. Ἐνῷ οἱ νοομέδοντες, οὕτως εἰπεῖν, καὶ αἱ ἐν ἐπιστήμῃ ἐν τῷ κόσμῳ ἀκρότητες, Γερμανοί, Ἄγγλοι καὶ Γάλλοι, ἔχονται μέχρι λατρείας τῆς γλώσσης τῶν θεῶν καὶ ἑταιρίας καὶ φιλολογικοὺς συλλόγους συνιστῶσι, τὸ μὲν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν κλασικῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν, τὸ δὲ πρὸς ἀναβίωσιν τῆς ἀρχαίας ὡς ζώσης, δι' ἀνακαθάρσεως τῆς ὁμιλουμένης καὶ προσεγγίσεως αὐτῆς εἰς τὸ ξενοφώντειον καὶ χρυσοστόμειον τοὐλάχιστον ὕψος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς παραδοχὴν τῆς καθ' ἡμᾶς καὶ ἀποκήρυξιν τῆς κατ' Ἔρασμον προφορᾶς, ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις Ἕλληνες τἀναντία φρονοῦντες, καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ σπουδάζοντες καὶ πάντα τρόπον μοχθοῦντες νὰ ὑποστηρίξωσιν ἀντικρυς ἐκεῖνο, ὑπὲρ οὗ καὶ φυλαὶ πολέμιαι τόσον ἐκθύμως καὶ καταχθονίως ἀγωνίζονται! Ὁ κόσμος ὁ πεπολιτισμένος ἐνομοθέτησεν οὐ μόνον ἀπ' αἰώνων, ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς Ῥωμαιοκρατίας, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ θεωρῆται ἀληθῶς εὖ ἠγμένος καὶ εἰς τὰ μυστήρια τοῦ ὑψηλοτέρου ἀνθρωπισμοῦ μεμυημένος, ὁποῖα ἡ τάσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς προσπέλασιν εἰς τὴν ἀνεξάντλητον τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ἀγαθοῦ πηγήν, ἄνευ τοῦ θείου τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ὀργάνου καὶ τῶν θεοτεύκτων αὐτῆς συγγραμμάτων, καὶ ὅμως πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων μας ἢ δουλειὰν μὴ ἔχοντες καὶ ζητοῦντες νὰ εὕρωσιν, ἢ ἐθελοτυφλοῦντες πρός τε τὸν ἐθνικὸν κίνδυνον καὶ τὴν ἀνυπολόγιστον παιδευτικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ζημίαν καὶ βλάβην, οἱ μὲν αὐτῶν ἐκηρύχθησαν ἐρασταὶ καὶ σχολάρχαι τῆς χυδαίας γλώσσης, οἱ δὲ κακίζουσιν, ἄσκοπον ὡς φρονοῦσιν ἀποφαίνοντες, τὴν διδασκαλίαν τῶν κλασικῶν σπουδῶν. Ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει καὶ παρὰ Γάλλοις καὶ Γερμανοῖς καὶ ἄλλοις ἔτι λαοῖς χυδαία (patois καὶ plattdeutsch καὶ τῶν κατωτέρων τάξεων) γλῶσσα, ἀλλὰ δὲν συνέστησε καὶ ὑπεστήριξεν αὐτὴν ὡς ὄργανον ἐπιστημονικὸν καὶ δημοσιογραφικὸν οὔτε ὁ Βολταῖρος, οὔτε ὁ Λεσίγγιος, ἀλλ' ἐκάθηραν αὐτὴν καὶ ὁσημέραι καθαίρουσι οἱ μετ' αὐτούς, ὑπ' ὄψει μάλιστα πάντοτε ἔχοντες πρὸς συμμόρφωσιν καὶ τὸν τρόπον τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ καθ' Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους λόγου. Οὐδεμία ἀμφιβολία καὶ ἀντίρρησις, ὅτι ἀμεθόδως καὶ ἀνεπαρκῶς καὶ ἀκάρπως τὸ πλεῖστον διδάσκονται παρ' ἡμῖν αἱ κλασικαὶ γλῶσσαι καὶ δὴ ἡ τῶν ἡμετέρων προγόνων· ἀλλ' οὐδόλως φρονοῦμεν, ὅτι πρέπει διὰ τοῦτο αὐταὶ νὰ ἀποδιοπομπηθῶσιν ἢ προαιρετικῶς διδάσκωνται καὶ νὰ τεθῇ ἐν χρήσει ἡ κοινῶς ὁμιλουμένη, ἡ ἀκανόνιστος καὶ ὅλως ἀνερμάτιστος. Διὰ τῆς εὐμεθόδου καὶ σκοπίμου διδασκαλίας καὶ τῆς προσηκούσης ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἀρχαίας γλώσσης, ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς μορφούμεθα καὶ ἐξυψούμεθα παντοιοτρόπως, ἑτέρωθεν ἐπανορθοῦμεν ὁσημέραι αὐτὴν ταύτην τὴν ὁμιλουμένην, τὴν ὁποίαν τόσοι σοφοὶ Εὐρωπαῖοι οὕτω καθαιρομένην σπουδάζουσιν ἐν τοῖς παιδευτηρίοις νὰ εἰσαγάγωσι, καὶ δὴ καὶ πρὸς παγκόσμιον διεθνῆ συστήσωσι χρῆσιν. Καὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν μόνον ὥραν διδασκόμενα τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις δύνανται νὰ πληρώσωσι θαυμασίως τὸν ἐθνικὸν αὐτῶν καὶ ἐκπολιτιστικὸν σκοπόν· τὸ ζήτημα λύεται, ἐὰν μόνον προσέξωσιν οἱ ἁρμόδιοι ἔνθεν μὲν εἰς τὴν ὅπως δεῖ σύνταξιν καὶ λειτουργίαν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς καὶ τοῦ φιλολογικοῦ αὐτῆς φροντιστηρίου, ἔνθεν δὲ εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ εὐπρεπῆ μίσθωσιν τῶν διδασκάλων, ὅπως νόμῳ κατακλείσωσιν αὐτούς, κατὰ τὸ Δημοσθένειον, εἰς τὴν δημοσίαν ἀπολύτως καὶ μόνον ὑπηρεσίαν. Τότε καὶ ὁ ὑψηλὸς καὶ ἐθνικὸς σκοπὸς τῶν κλασικῶν σπουδῶν πληροῦται καὶ οἱ θέλοντες ἢ εἰς σκοποὺς ἀφορῶντες, ὅπως κακίζωσιν αὐτάς, θέλουσι φιμωθῆ, διότι οὔτε ἀνορθόγραφοι οὔτε ἀσύντακτοι καὶ τῶν ἄλλων γνώσεων ἀμύητοι θὰ προσέρχωνται οἱ μαθηταὶ εἰς τὰς διαφόρους λ. χ. ἐξεταστικὰς ἐπιτροπάς.

Ἄλλως ὅμως ποιοῦντες θέλομεν ἐξακολουθεῖ τὸ μὲν ἐν γνώσει, τὸ δὲ λεληθότως νὰ ἤμεθα σύμμαχοι, καὶ δὴ καὶ οἱ ἐπιφοβώτεροι, τῆς ταρταρικῆς κατὰ τὴν νοτιανατολικὴν Εὐρώπην κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ γένους πολεμιωτάτης τριάδος. Βλέπομεν, ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐννοεῖ ἡ Πύλη νὰ ἀποστῇ τῶν ἐφόδων καὶ ἐπιθέσεων κατὰ τῶν προνομίων τῆς Ἐκκλησίας, τουτέστι κατὰ τοῦ ζωτικοῦ ζητήματος τῆς γλώσσης καὶ τῶν σχολείων τοῦ γένους. Ἂν πρὸς στιγμὴν προσποιῆται αὕτη, ὅτι ἀνακρούει πρύμναν, πράττει τοῦτο, ὅπως διὰ στρατηγικωτέρου ἐξελιγμοῦ ἐπιπέσῃ μανιωδέστερον κατὰ τοῦ ἐθνικοῦ ἐκείνου σκάφους ἡμῶν καὶ τέλεον τέλος αὐτὸ καταποντίσῃ. Δὲν ἐννοεῖ αὐτή, ὅτι ἐκδίδουσα ἀφειδῶς φιρμάνια καὶ μπεράτια, παραδίδει χώρας ὅλας εἰς τοὺς Βουλγάρους; Ποιεῖ ὅμως τοῦτο, διότι καὶ τριπλῆ συμμαχία εἶνε συνωμολογημένη ἀπὸ πολλοῦ μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων ἐν Εὐρώπῃ ταρταροτουραννικῶν φυλῶν, ὧν μόνων ἡ γλῶσσα ἐν αὐτῇ εἶνε ὅλως ἄσχετος πρὸς τὰς τῆς ἠπείρου Ἰνδοευρωπαϊκάς, καὶ προαιρεῖται τὴν τῶν Βουλγάρων ἐπικράτησιν ἢ τὴν τῶν Ἑλλήνων, διότι καὶ ξένοι καὶ ἐπήλυδες εἶνε καὶ ἐκεῖνοι καὶ δὲν θὰ ἐπίδῃ οὕτως ἡμᾶς ἀνακτῶντας τὴν πατρῴαν κληρονομίαν, οἵτινες μόνοι περιηγάγομεν αὐτὴν δι' ἀλλεπαλλήλων ὑπερανθρώπων ἀγώνων, εἰς ἣν νῦν εὑρίσκεται κατάστασιν. Ἐὰν δι' ἄλλης ἢ τῆς ἐθνικῆς καὶ λογικῆς ταύτης πολεμικῆς πειρώμεθα νὰ πείσωμεν τοὺς πολεμίους νὰ τραπῶσιν ὁδὸν ἀνθρωπινωτέραν καὶ ἐκπολιτιστικωτέραν, δὲν κατορθοῦμεν ἄλλο ἢ ὅ, τι ἔναγχος ὁ ἐπιφανὴς Φρῆμαν εὐφυέστατα ἀπεφήνατο, ὅτι δηλ. ζητοῦντες νὰ προσφέρωνται οὗτοι ἀνθρωπινώτερον, πράττομεν ὡς οἱ ἀπεκδεχόμενοι νὰ διατάξωσιν εὐπρεπῶς οἱ ἅρπαγες καὶ λῃσταὶ τὰ τοῦ οἴκου, ὃν αὐτοὶ οὗτοι διήρπασαν καὶ ἐλῃστεύσαν.

Β. ΨΙΛΑΚΗΣ

Η ΚΟΙΤΙΣ ΚΑΙ Ο ΤΑΦΟΣ
ΤΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝΟΣ

Ἀναμνήσεις Ἀμερικῆς

I

Ἐν μέσῳ τῶν ἀνθέων τοῦ ὡραίου Βουτζᾶ καὶ ὑπὸ τὰ πυκνὰ φυλλώματα προσφιλοῦς καὶ ὑψικόμου συκομωρέας, μακρὰν τῆς τύρβης, τοῦ θορύβου καὶ τῶν φροντίδων τῆς πόλεως, τὸ πνεῦμά μου πολλάκις φέρεται πρὸς τὸ κρησφύγετον τῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν τῆς νεότητός μου, πρὸς τὰ περίδοξα ἐκεῖνα μέρη τὰ διὰ τοῦ αἵματος τῆς ἐλευθερίας ἁγιασθέντα ἢ διὰ τῆς μεγαλοφυΐας ἀπαθανατισθέντα...

Τὴν στιγμὴν ταύτην παρίσταται πρὸ *τοῦ ὀφθαλμοῦ τῆς διανοίας μου*, ἡ Βιργινία, ἡ ἀριστοκρατικωτάτη Βιργινία, — «*ἡ κοιτὶς καὶ ὁ τάφος τοῦ Γεωργίου Οὐασιγκτῶνος*».

Ἦτο ἡ 1 Μαΐου. Ὁ διαλάμπων Φοῖβος μόλις εἶχεν ἀνατείλη, αἱ δὲ ἄβραι τῶν ἀνθέων ἀνοίγουσαι κάλυκες ἐπλήρουν τὴν ἀτμόσφαιραν διὰ τῆς γλυκείας αὐτῶν εὐωδίας· Ὁ δροσερὸς ζέφυρος κατέψυχε τὰς θερμάς μου παρειάς, τὰ πτηνὰ ἔψαλλον τὰ πρωϊνά αὐτῶν ᾄσματα, τὰ ὕδατα ἔρρεον διαυγῆ καὶ ἀπαστράπτοντα καὶ ἡ φύσις ἐμειδία ἐν τῷ ἐωθινῷ αὐτῆς θριάμβῳ, ὅταν πρὸ τριακονταετίας ἐπεσκέφθην τὴν Βιργινίαν, τὴν προσφιλεστέραν ἀποικίαν τῆς γραίας βασιλίσσης Μπέσς.

Ὁ Κάρολος, ἡ Μαρία καὶ ὁ Γεώργιος ἔδωκαν τὸ ὄνομά των εἰς τὰς Καρολίνας, Μέρυλανδ καὶ Γεώργιαν, ἀλλ' ἡ *παρθένος* βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας ἔδωκε τὸ ὄνομά της εἰς ἓν τῶν πλουσιωτέρων καὶ ἀριστοκρατικωτέρων κρατῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ Βιργινία εἶνε ἀπαράμιλλος ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῆς καλλονήν. Ἔχει κλῖμα ὑγιέστατον καὶ γῆν λιπαρὰν καὶ καρποφόρον, διατέμνεται δὲ ὑπὸ σιδηροδρόμων καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ ποταμῶν. Ἔχει λαμπρὰς οἰκοδομὰς καὶ ὡραίας ὁδούς. Οἱ δὲ κάτοικοι εἰσὶν εὐγενεῖς, φιλόξενοι, σοβαροὶ καὶ λίαν ἐνεργητικοί. Ἀλλ' ἐκτὸς πάντων τούτων ἔχει καὶ τὸ μέγα προτέρημα νὰ *γεννᾷ Προέδρους*. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν τῷ *Λευκῷ οἴκῳ* οἰκησάντων ἦσαν Βιργίνιοι· τὸ δὲ ἀριστοκρατικὸν αὐτῶν αἷμα ὑπῆρξε τὸ αἴτιον, ὅπως ἀποκλεισθῶσι τῆς ὑψηλῆς θέσεως σπουδαιότεροι ἴσως καὶ ἱκανώτεροι ἄνδρες ἄλλων κρατῶν. Μάτην ἡ Νέα Ἀγγλία καὶ ἡ Καλλιφορνία προσεπάθησαν νὰ ἀναβιβάσωσιν εἰς τὴν ἕδραν τοῦ Προέδρου δύο τῶν μεγαλοφυεστέρων αὐτῶν τέκνων· οὗτοι δὲν ἀνῆκον τῇ ἱπποτικῇ Βιργινίᾳ. Ἐὰν ὁ Οὐέβστερ ἢ ὁ Φρῆμοντ ἐγεννῶντο ἐν Ριτζσμόνδῃ, ἤθελον βεβαίως καθέξει τὴν ἕδραν τοῦ Προέδρου ἐπὶ πολλὰ ἔτη.

Ἡ Νέα Ἀγγλία καὶ ἡ Καλλιφορνία εἰσὶν αἱ πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τῆς Δημοκρατίας, ἐνῷ ἡ Βιργινία εἶνε ἡ καρδία του, ἡ Νέα Ὑόρκη τὸ ράμφος του καὶ τὰ λοιπὰ κράτη οἱ ὄνυχες αὐτοῦ.

Ἀφικομένου ἐν Ριτζσμόνδῃ τὸ πρῶτόν μου μέλημα ἦτο νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ Μπρίγκες Κρῆκ καὶ ἴδω τὸν οἶκον, ἐν ᾧ ὁ Οὐάσιγκτων ἐγεννήθη. Ἀλλὰ δυστυχῶς οὔτε εἰς πλίνθος διεσώζετο τοῦ ἀρχαίου κτιρίου. Μόνον ἕν τινι ἀπομεμακρυσμένῃ γωνίᾳ, ἐν μέσῳ δύο ἢ τριῶν καταβεβλημένων καὶ ἀρχαίων συκῶν καὶ τινων ἀγρίων ἀνθέων, ὑπῆρχε λίθος τεθεὶς ἐκεῖ ὑπὸ φιλικῆς χειρός, φέρων τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν:

Γεώργιος Οὐάσιγκτων

Γεννηθεὶς τὴν 23ην Φεβρουαρίου 1731.

II

Ἀκολούθως ἀπῆλθον εἰς τὴν ἐν Σταφφόρδῃ ἔπαυλιν, εἰς ἣν ὁ Αὐγουστῖνος Οὐάσιγκτων ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ του Γεωργίου μετῴκησεν. Ἀλλὰ καὶ αὕτη, ἐν ᾗ διῆλθε τὰς παιδικὰς αὐτοῦ ἡμέρας ὁ νεαρὸς Γεώργιος, εἶχε μεταβληθῆ εἰς ἐρείπια εὑρισκόμενα ἐπὶ μικροῦ ὑψώματος καὶ δεσπόζοντα ὡραίου λειμῶνος λουομένου ὑπὸ τῶν διαυγῶν ὑδάτων τοῦ Ραππεχανώκ. Ὁ λειμὼν οὗτος ἦν τὸ γυμναστήριον καὶ ἡ σκηνὴ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἀθλητικῶν γυμνασίων. Ἐνταῦθα ἐδιδάχθη τὴν σκοποβολήν, τὴν ξιφομαχίαν, τὴν ἱππασίαν, καὶ ἐγένετο δαμαστὴς τῶν ζωηροτέρων ἵππων.

Εἶδον τὰ ἐρείπια τοῦ σχολείου, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον ἐφοίτησε, καὶ ἔστην ὑπὸ τὰς ἰδίας ἀρχαίας ἰτέας, ὑφ' ἃς καὶ ὁ Οὐάσιγκτων ἀκροώμενος παρὰ τοῦ πατρόςτου τῶν ὑψηλῶν διδαγμάτων τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς. Πρὸς δὲ τούτοις ἐπεσκέφθην καὶ τινα ἄλλα μέρη στενῶς συνδεόμενα πρὸς τὰς παρελθούσας ἡμέρας τῆς νεότητος τοῦ Οὐασιγκτῶνος. Ἀλλὰ τὰ πάντα ἐρείπια.... παντοῦ ἐρείπια! Λυπηρόν, ὅτι ὁ πανδαμάτωρ χρόνος δὲν ἐφείσθη τῶν μερῶν τούτων τῶν καθαγιασθέντων διὰ τῆς παρουσίας τοιούτου περιδόξου ἀνδρός!....

III

Ἡ Βιργινία κέκτηται λαμπρὰς ἐπαύλεις μὲ ἀπεράντους καλλιεργησίμους γαίας. Φαίνεται δέ, ὅτι ἡ φύσις ἐπεδαψίλευσεν αὐτῇ ὅλα της τὰ θέλγητρα, ὅλην της τὴν καλλονήν. Ἔχει εὐφορωτάτας κοιλάδας, ἐκτεταμένας πεδιάδας, ἄλλας μὲν κεκαλυμμένας ὑπὸ χρυσοειδῶν καὶ κυμαινομένων στάχεων, ἄλλας δὲ ὑπὸ ἀγρίων ἀνθέων· ἀγροὺς περιενδεδυμένους τὴν μεταξοειδῆ χλόην, δάση, ἐν οἷς ἡ βλάστησις παρίσταται ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ λαμπρότητι, στερέωμα γαληνιαῖον καὶ κοσμούμενον ὑπὸ τῶν μαγικῶν νεφῶν τοῦ ἔαρος, καὶ ποταμοὺς κυλίοντας τὰ ὕδατά των ἐν σοβαρᾷ σιωπῇ πρὸς τὸν ὠκεανόν.

Ἑκάστη τῶν ἐν Βιργινίᾳ ἀριστοκρατικῶν ἐπαύλεων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο μικρὰ αὐτοκρατορία. Καὶ ὁ μὲν οἶκος τοῦ γεωκτήμονος ἦν ἡ ἕδρα τῆς κυβερνήσεως, τὰ δὲ διάφορα αὐτοῦ γραφεῖα ἦσαν τὰ μαγειρεῖα, οἱ σταῦλοι, τὰ δωμάτια διὰ τοὺς κυνηγετικοὺς κύνας, αἱ ἀποθῆκαι, οἱ ὑδρόμυλοι, τὰ καταστήματα ραπτικῆς καὶ ὑποδηματοποιίας, τὰ ξυλουργεῖα, τὰ σιδηρουργεῖα, αἱ ἐκκλησίαι, τὰ σχολεῖα καὶ ἄλλα· εἰς πάντα δὲ ταῦτα ἀπὸ τοῦ διευθυντοῦ μέχρι τοῦ τελευταίου ὑπηρέτου ἦσαν μαῦροι. Ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐπαύλει ὁ μὲν κτήτωρ ἦν ὁ ἀνώτατος ἄρχων, ὁ δὲ οἰκονόμος ἢ ἐπιστάτης ἢ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἢ ὁ πρωθυπουργός, ἔχων ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησίν του, λεγεῶνας μαύρων πρὸς οἰκιακὴν ὑπηρεσίαν, πρὸς καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ, ἀραβοσίτου, σίτου καὶ δι' ἄλλας ἐργασίας. Αἱ καλύβαι τῶν δούλων μετὰ τῶν ὡρείων αὐτῶν κήπων, κατοικιδίων πτηνῶν καὶ τῶν παίδων, τῶν παιζόντων ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀπετέλουν ὁλόκληρον χωρίον.

Ἐξ ὅσων ἠδυνήθην νὰ πληροφορηθῶ οἱ μαῦροι ἦσαν λίαν εὐχαριστημένοι καὶ ἠγάπων τὴν ἀρχαίαν *Βιργινί*. Ἡ ἐργασία των οὔτε κοπιώδης ἦτο οὔτε πολύωρος. Τὴν νύκτα ἐκοιμῶντο μόνον ὀλίγας ὥρας, τὰς δὲ λοιπὰς διήρχοντο διασκεδάζοντες μέχρι τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ὅτὲ μὲν χορεύοντες, ὅτὲ δὲ ᾄδοντες ἐν χορῷ τό:

—Away all the brandy gone.

IV

Ἐν Βιργινίᾳ ὁ Οὐάστιγκτων ἤρατο τὰς πρώτας αὐτοῦ νίκας καὶ ἐδοκίμασε τὰς πρώτας πικρίας τῆς ἥττης. Τῷ 1751, ὅτε ἐπανῆλθε νικητὴς ἐκ τοῦ κατὰ τῶν Ἰνδο-Γάλλων πολέμου, ἡ πρώτη αὐτοῦ φροντὶς ἦτο νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν ἐν Σταφφόρδῃ μητέρα του, ἀκολούθως δὲ ἀπῆλθεν εἰς Μάουντ Βέρνων, ὅπως ἐπιδοθῇ εἰς τὴν γεωργίαν, ἥτις ἀνέκαθεν ὑπῆρξε τὸ beau ideal τῶν ὀνείρων του.

Ἀλλὰ δυστυχῶς ἀμέσως μετὰ τὴν ἐν Μάουντ Βέρνων ἄφιξίν του ἡ πατρὶς προσεκάλεσεν αὐτὸν καὶ πάλιν εἰς τὰ πεδία τοῦ Ἄρεως, ἔνθα ἐπολέμησεν ἀνδρείως ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μπράδδωκ, ἀλλὰ κατατροπωθέντος τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ, ἀπεσύρθη εἰς Μάουντ Βέρνων, ὅπως ἐφησυχάσῃ ἐκ τῶν περιπετειῶν τοῦ πολέμου. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Γάλλοι, ὑποδοηθούμενοι ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ἐξηκολούθουν σφετεριζόμενοι τὰς γαίας τὰς ἀνηκούσας τοῖς Ἄγγλοις, ἡ πατρὶς προσεκάλεσεν αὐτὸν ὅπως λάβῃ τὴν διοίκησιν τάγματος πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων της. Τοῦτο μαθοῦσα ἡ μήτηρ του, ἔγραψεν ἐπιστολὴν ἀποτρέπουσα αὐτὸν τοῦ νὰ ἐκθέσῃ καὶ ἐκ τρίτου εἰς κίνδυνον τὴν ζωήν του ἐν τοῖς μεθοριακοῖς ἐκείνοις πολέμοις.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Οὐασιγκτῶνος ἦν λίαν χαρακτηριστική. Βλέπει τις τὴν πρὸς τὴν μητέρα του ὑπερβολικὴν ἀγάπην καὶ τὸ σέβας καὶ τὸν μέγαν πατριωτισμὸν Ἕλληνος.

Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολή:

Μάουντ Βέρνων, τῇ 14 Αὐγούστου 1755.

Σεβαστὴ Κυρία,

Ἐὰν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀποφύγω τὴν εἰς Ὀχιὸν ἐπάνοδόν μου, ἀσμένως θὰ πράξω τοῦτο· ἀλλ' ἐὰν ἡ γενικὴ φωνὴ τῆς πατρίδος μοὶ ἐπιβάλῃ τὴν διοίκησιν τάγματος, ὑφ' ὅρους συμφώνους τῇ ἐπιθυμίᾳ μου, ἤθελεν εἶσθαι *ἄτιμον* δι' ἐμὲ νὰ ἀρνηθῶ τοῦτο· πέποιθα δὲ ὅτι ἤθελε σοὶ προξενήσῃ περισσοτέραν λύπην καὶ ἀνησυχίαν ἢ ἐὰν ἀνελάμβανον ἔντιμον διοίκησιν».

Ἀκριβῶς δέ, καθ' ἣν ἡμέραν ἔπεμψε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην πρὸς τὴν μητέρα του, ἀνεκοινώθη αὐτῷ ἐπισήμως ὁ διορισμὸς αὐτοῦ ὡς διοικητοῦ. Ἀμέσως ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν καὶ διεκρίθη ἐν Οὐλλιαμσπεργ, Οὐίντσεστερ καὶ ἐν τῇ ὡραίᾳ κοιλάδι τοῦ Τζοεναντόα, ἣν διέσωσεν ἐκ τῆς ἀγρίας καταστροφῆς τῶν Ἰνδῶν.

Διαρκούσης τῆς πάλης μεταξὺ τῶν Ἄγγλων καὶ τῶν Ἰνδο-Γάλλων, ὁ Οὐάσιγκτων ἀνέπτυξε μεγίστην φρόνησιν, ἱκανότητα καὶ στρατιωτικὴν τέχνην· ἡ δὲ τελευταία μάχη ἀριδήλως δεικνύει πρὸς ποῖον μέρος ἡ πλάστιγξ τῆς νίκης ἔκλινεν. Ὁ ἱστοριογράφος Ἔρβινγ οὕτωσὶ περιγράφει αὐτήν:

«Οἱ Γάλλοι ἐπροχώρησαν ἀνδρείως μέν, ἀλλ' ἀτάκτως, πυροβολοῦντες ταχέως, ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος. Οἱ Ἄγγλοι διεφύλαξαν τὸ πῦρ των μέχρις ὅτου οἱ εἰσβολεῖς ἀπεῖχον τεσσαράκοντα υἰάρδας, καὶ τότε ἤρχισαν ῥίπτοντες τὰς θανατηφόρους αὐτῶν βολάς. Ὁ Γούλφ, εἷς τῶν προσφιλεστέρων ἀξιωματικῶν τοῦ Οὐασιγκτῶνος, ὅστις προηγεῖτο τῆς γραμμῆς, τρωθεὶς ὑπὸ ἐχθρικῆς σφαίρας ἐπὶ τοῦ καρποῦ, ἔδεσε διὰ τοῦ ρινομάκτρου του τὴν πληγὴν καὶ ἐξηκολούθει ὁδηγῶν τοὺς ἐπιλέκτους, οἵτινες μὲ γυμνὰς λόγχας ἐπετίθεντο κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις ἤρχισεν ἤδη νὰ ταλαντεύηται. Ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ δευτέρας σφαίρας ἐπὶ τοῦ στήθους ἐτρώθη καιρίως ὁ Γούλφ, ἀλλ' ἀπέκρυψε τοῦτο φοβούμενος μὴ ἡ πτῶσίς του ἀποθαρρύνῃ τὸν στρατόν του. Στηριζόμενος δὲ ἐπί τινος ἀξιωματικοῦ ἐψιθύρισεν: «Ἂς μὴ μὲ ἴδωσιν οἱ συστρατιῶταί μου πίπτοντα». Ἀκολούθως μεταγαγόντες αὐτὸν εἰς ἀπόκεντρον γωνίαν, ἔδωκαν αὐτῷ ὕδωρ νὰ σβέσῃ τὴν δίψαν του, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἐὰν ἐπεθύμει ἰατρόν. «Δὲν εἶνε ἀνάγκη», ἀπήντησε, «τετέλεσται». Παρεκάλεσε δὲ τοὺς παρεστῶτας νὰ τὸν θέσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Εἷς ἀξιωματικὸς ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ λαβεν αὐτὸν εἰς τοὺς βραχίονάς του. «Τρέχουσι!... τρέχουσιν!... ἰδὲ πῶς τρέχουσιν!» ἀνεφώνησεν εἷς τῶν παρεστώτων. «Ποῖοι τρέχουσιν;» ἠρώτησεν ὁ Γούλφ ἀγωνιῶδως, ὡς εἰ ἠγείρετο ἐκ βαθέος ὕπνου. «Οἱ ἐχθροί, κύριε, ὑποχωροῦσι πανταχόθεν...» Τότε οἱ ἡμίσβεστοι ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐκπνέοντος ἥρωος ἀπήστραψαν, εἶτα ὑψώσας αὐτούς, εἶπεν· «Ἂς τρέξῃ ἕνα ἀπὸ τὰ παλληκάρια μου εἰς τὸν ταγματάρχην Μπῶρτον καὶ ἂς εἴπῃ αὐτῷ νὰ ὁδηγήσῃ τὸ τάγμα τοῦ Οὐέβ μεθ' ὅλης τῆς ταχύτητος πρὸς τὸν ποταμὸν Κάρολον, καὶ ἐκεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ὑποχώρησίν διὰ τῆς γεφύρας». Εἶτα στρέψας τὸ πλευρόν του: «Νῦν εὐλογημένον εἴη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ἀποθνήσκω ἐν εἰρήνῃ» εἶπε καὶ ἐξέπνευσε.

Ταῦτα ἀνεμνήσθην καθήμενος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἐν Σταφφόρδῃ, ἐπαύλεως τοῦ Οὐασιγκτῶνος ὡς καὶ τῆς ἐπισκέψεώς του πρὸς τὴν σεβαστὴν μητέρα του, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἐλθὼν εἶπεν:

«Ὁ λαός, κυρία, εὐηρεστήθη διὰ τῆς κολακευτικωτέρας πλειονοψηφίας νὰ μὲ ἐκλέξῃ πρόεδρον αὐτοῦ· πρὶν ἢ ἀναλάβω ὅμως τὰ καθήκοντα τοῦ ἀξιώματος, ἦλθον ὅπως σὲ ἀποχαιρετήσω ἐγκαρδίως· ἅμα δὲ αἱ δημόσιαι ὑποθέσεις μοὶ τὸ ἐπιτρέψωσι θὰ σπεύσω αὖθις πρὸς τὴν Βιργινίαν καί.....»

Ἐνταῦθα ἡ μήτηρ του διακόψασα αὐτόν, — «Δὲν θὰ μὲ ἴδῃς, τέκνον μου, ἐκ νέου» τῷ λέγει, — «τὰ γηρατεῖα καὶ ἡ ἀσθένεια, ἥτις σπεύδει νὰ κόψῃ τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου μοὶ τὸ προλέγουσι. Πιστεύω ὅτι ἀπέρχομαι εἰς κόσμον καλλίτερον, πλὴν σύ, Γεώργιε, ὕπαγε νὰ ἐκπληρώσῃς τὰ ὑψηλὰ καθήκοντα, δι' ἅτινα, φαίνεται, ὅτι σὲ προώρισεν ὁ Οὐρανός. Ὕπαγε, τέκνον μου, καὶ εἴθε ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς μητρός σου νὰ εἶνε πάντοτε μετὰ σοῦ».

V

Ἀκολούθως ἐπεσκέφθην τὸ Μάουντ Βέρνων. Εὐτυχῶς ἡ ἔπαυλις ἐν ᾗ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἔζησε καὶ ἀπέθανεν ὁ μέγας Οὐάσιγκτων, δὲν ἦτο ἠρειπωμένη. Ἐκτισμένη ἐπὶ λοφίσκου, ἐστεμμένου δι' ὡραίου δάσους ἐδέσποζε γραφικωτάτης θέας ἄνω καὶ κάτω τοῦ Ποτώμακ. Ἦτο ἁπλουστάτη μὲν ἀλλ' εὐρύχωρος, οἱ δὲ στῦλοι ἐφ' ὧν ἡ πρόσοψις αὐτῆς ἐστηρίζετο, ἦσαν κεκαλυμμένοι ὑπὸ κισσῶν καὶ ἄλλων ἑρπόντων φυτῶν, φυτευθέντων παρὰ τοῦ ἰδίου πρὸ ἑκατονταετηρίδος. Τὸ οἴκημα ὡμοίαζεν ἀρχαίῳ Ἑλληνικῷ ναῷ, ἦν δὲ παρημελημένον, διότι οὐδεὶς κατῴκει ἐκεῖ· μάλιστα δὲ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐπρόκειτο νὰ πωληθῇ εἰς ἐπιτροπὴν κυριῶν, σκοποῦσαν νὰ ἀποκαταστήσῃ αὐτὸ κοινὸν κτῆμα παντὸς Ἀμερικανοῦ.

Οὐδεμία ἔπαυλις ἐξ ὅσων εἶδον ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις κεῖται ἐν τερπνοτέρᾳ καὶ μαγευτικωτέρᾳ θέσει. Τὸ κλῖμα εἶνε ὑγιέστατον· αἱ δὲ πλησίον τῆς ἐπαύλεως γαῖαι ἦσαν διῃρημέναι κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν σύστημα. Ὁλόκληρον τὸ κτῆμα διῃρεῖτο εἰς τέσσαρα μεγάλα ὑποστατικὰ πρὸς καλλιέργειαν διαφόρων προϊόντων· ἕκαστον τούτων εἶχε τὸν ἐπιθεωρητήν του, τοὺς μαύρους του, ἀποθήκας, οἰκήματα καὶ ἄλλα. Ἅπαντα ὅμως τὰ μέρη τὰ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ποτώμακ ἀπὸ τοῦ Μάουντ Βέρνων μέχρι τοῦ Μπελβῶαρ καὶ πέραν αὐτοῦ ἦσαν κεκαλυμμένα ἐξ ἀγρίων δασῶν, βαθειῶν κοιλάδων, σκιερῶν ἄλσεων, ὡραίων λόφων, γραφικωτάτων ἀκρωτηρίων καὶ πολλῶν ρυακίων, ἔνθα ἡ ἔλαφος καὶ ἡ ἀλώπηξ περιεφέροντο ἀνενόχλητοι.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν φυσικῶν τούτων καλλονῶν τὸ Μάουντ Βέρνων ἀρδεύεται ὑφ' ἑνὸς τῶν ὡραιοτέρων ποταμῶν τοῦ κόσμου, ὅστις καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους, εἶνε πλήρης ἰχθύων διαφόρων εἰδῶν, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν ἄνοιξιν ἐγκλείει πλῆθος μαινίδων, κυπρίνων, μυραινῶν καὶ ἄλλων.

Πλησίον τῆς ἐπαύλεως ἔκειντο τὰ οἰκήματα τῶν ὑπηρετῶν, σταῦλοι, δωμάτια διὰ τοὺς κυνηγετικοὺς κύνας κτλ.

Εἰσῆλθον εἰς τὸν κῆπον, τὸν προσφιλέστατον κῆπον τοῦ Οὐασιγκτῶνος, ὃν εὗρον παρημελημένον καὶ ἄγριον, τοὺς δὲ μακροὺς αὐτοῦ διαδρόμους πλήρεις παρασίτων φυτῶν. Οὐδὲν ἄνθος ὑπῆρχεν ἐκεῖ ὅπως μοὶ ὑπενθυμίσῃ τὴν *Πρωτομαγιά*. Μόνον ἀειθαλῆ τινα δενδρύλλια τῇδε κακεῖσε φυτευθέντα ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ καὶ ὁ περικαλύπτων τοὺς τοίχους τοῦ κήπου κισσὸς ἀπετέλουν μικρὰν πρασινάδαν. Πρὸς βορρᾶν ὅμως τῆς πύλης τοῦ κήπου πλησίον αἰμασιᾶς ὑπῆρχε μικρὸν δάσος ἐκ κρίνων ἀκμαίων καὶ ζωηρῶν, καὶ πέραν τούτων δενδροστοιχίαι μακραὶ καὶ εὐρεῖαι ἐκ πτελεῶν, μελιῶν, συκομωρεῶν, ἰτεῶν, συριγγίων καὶ ἄλλων, ἅτινα ὁ στρατηγὸς μετέφερεν ἐκ διαφόρων μερῶν τοῦ Ποτώμακ καὶ ἐφύτευσεν ἐκεῖ. Πρὸς τούτοις εὑρίσκετο ἐκεῖ μεγάλη πληθὺς ἵππων, ἡμιόνων, βοῶν, προβάτων, καὶ πρὸ πάντων χοίρων, οἵτινες ἐλεύθεροι ἔτρεχον εἰς τὰ δάση. Τοιαύτη ἐν μικρογραφίᾳ ἡ ἔπαυλις τοῦ Οὐασιγκτῶνος, τοιοῦτο τὸ προσφιλές αὐτοῦ ἐρημητήριον. Οὐδὲν λοιπὸν ἄξιον θαυμασμοῦ ἐάν, μετὰ τὰς θυελλώδεις τριετίας ἐπταετοῦς πολέμου, ἐπανελθὼν ἐνταῦθα, ὅπως *ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ἀμπέλου καὶ τῆς συκῆς του* ἐφησυχάσῃ, ἔγραφε πρὸς τὸν στρατηγὸν Κνώξ:

«Δὲν δύνασαι νὰ φανταασθῇς ὁποίαν εὐχαρίστησιν αἰσθάνομαι ἀναλογιζόμενος ὑπὸ τὰ σκιερὰ φυλλώματα τῶν δένδρων, ὅτι δὲν εἶμαι πλέον *δημόσιος ἀνήρ*... Παραβάλλω ἐμαυτὸν πρὸς κεκμηκότα ναυσιπόρον, ὅστις μετὰ μακρὰν ναυσιπορίαν φέρων βαρὺ φορτίον ἐπὶ τῶν ὤμων του, φθάνει ἐπὶ τέλους εἰς τὸν λιμένα ἀσφαλῶς καὶ παρατηρεῖ ἀπὸ τῆς καλύβης του μὲ ἐκστατικὸν ὄμμα τοὺς πρὸ αὐτοῦ σκοπέλους, ἀφ' ὧν οὐδεὶς ἄλλος ἠδύνατο νὰ προφυλάξῃ αὐτὸν ἐκτὸς τῆς ἐπὶ ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιβλεπούσης θείας προνοίας.»

Πρὸς τὸν ἀγαπητόν του ὑπασπιστὴν Λαφαγὲτ γράφει:

«Εὑρίσκομαι ἐν Μάουντ Βέρνων, μακρὰν τοῦ θορύβου καὶ τῆς τύρβης τοῦ πολέμου καὶ τῶν φροντίδων τοῦ δημοσίου βίου, ἀπολαμβάνων τῶν τερπνῶν καὶ ἠρέμων διασκεδάσεων, ἃς ὁ στρατιώτης, ὁ ἀείποτε ἐπιδιώκων φήμην εἰς τὰ πεδία τοῦ Ἄρεως, ὁ πολιτευτής, ὁ νυχθημερὸν διαλογιζόμενος ὅπως ἐφεύρῃ σχέδια πρὸς προαγωγὴν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ συμφέροντος καὶ πρὸς καταστροφὴν ἴσως ἄλλων χωρῶν, καὶ ὁ αὐλικός, ὁ ἀεννάως παρατηρῶν τὸ πρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος του ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ τύχῃ εὐμενοῦς μειδιάματος, οὐδόλως ἐδοκίμασαν, οὐδὲ κἂν τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν ἔχουσιν.... Οὐ μόνον ἀπεσύρθην τῶν δημοσίων ὑποθέσεων, ἀλλὰ καὶ ἀπεμονώθην ἐν τῷ ἐρημητηρίῳ μου τούτῳ, ὅπως ἐν ἡσυχίᾳ διέλθω τὰς ὀλίγας ἡμέρας, ἃς ἡ θεία πρόνοια ἤθελεν εὐαρεστηθῆ νὰ μοὶ δωρήσῃ.»

Πρὸς δὲ τὴν κυρίαν Λαφαγὲτ:

«Δὲν δύνασαι νὰ φανταασθῇς πόσον εὐδαίμων λογίζομαι διερχόμενος τὰς ἡμέρας μου ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ἀμπέλου καὶ τῆς συκῆς μου μὲ τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖά μου καὶ τὰ ἀρνάκια μου πλησίον... Ἐλθέ, παρακαλῶ, εἰς τὴν μικράν μου καλύβην, ἧς αἱ θύραι μετὰ μεγαλειτέρας προθυμίας θὰ ἀνοιχθῶσιν ἢ αἱ τοῦ μεγάρου σου. Θὰ ἴδῃς τὴν νεαράν, ἀγρίαν καὶ ἀκαλλέργητον ταύτην γῆν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς ὁποίας ὁ σύζυγός σου ἐπολέμησε καὶ ἐδοξάσθη. Θὰ ἴδῃς τὴν λιτότητα τοῦ ἡμετέρου βίου, καὶ θὰ τύχῃς χωρικῆς δεξιώσεως καὶ θὰ γευθῇς τὰ θέλγητρα τοῦ ἀγροτικοῦ βίου. Ἡ ἐνταῦθα ἐπίσκεψίς σου θὰ διαποικίλῃ τὴν σκηνήν, καὶ θὰ σοὶ παρέξῃ μείζονα τέρψιν διὰ τὰς πομπὰς καὶ ἐπιδείξεις τῆς αὐλῆς ἅμα ἐπανέλθῃς εἰς Βερσαλλίας».

Πράγματι ὁ Οὐάσιγκτων ἦν λιτότατος· «Ποτήριον οἴνου καὶ τεμάχιον ψητοῦ κράτος», ἔγραφε πρὸς φίλον του, «εἰσὶ πάντοτε ἕτοιμα, καὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ συμμεθέξωσι τούτων εἰσὶν εὐπρόσδεκτοι. Οἱ προσδοκῶντες ὅμως πλείονα θὰ ἀποτύχωσιν».

Ἐκ τοῦ *ἡμερολογίου* του καταδείκνυται ὅτι ἀμέσως μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου ἤρξατο ἀσχολούμενος σπουδαίως εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν μεγάλων αὐτοῦ ὑποστατικῶν, φυτεύων διάφορα εἴδη δένδρων καὶ θάμνων, βελτιῶν τὰ ἄλση του καὶ καθαρίζων τὰ ἐκ πιτύων δάση του.

Πρὸς τὸν συστρατιώτην του Κλίντωνα, οὗτινος ἡ λόγχη ὡς ἡ τοῦ Οὐασιγκτῶνος μετεβλήθη εἰς δρέπανον γράφει:

«Ὅταν ἡ ἐποχὴ εἶνε κατάλληλος καὶ παρουσιασθῇ εὐκαιρία, παρακαλῶ μὴ λησμονήσῃς νὰ μοὶ πέμψῃς τοὺς βαλσάμους ἢ ἄλλα τινὰ δένδρα, ἅτινα νομίζεις περίεργα καὶ ξένα παρ' ἡμῖν, διότι προτίθεμαι ὅσον τάχιον νὰ βελτιώσω τὰς πλησίον τῆς ἐπαύλεώς μου γαίας.»

Πρὸς ἄλλον δὲ φίλον εἰς Ἀγγλίαν γράφει:

«Ὅσον περισσότερον σχετίζομαι μὲ τὴν γεωργίαν, τόσον περισσότερον τέρπομαι. Εἰς οὐδὲν ἄλλο εὑρίσκω πλείονα εὐχαριστησιν εἰμὴ εἰς τὰς ἀθῴας ταύτας καὶ ὠφελίμους ἐργασίας. Ηόσον προτιμότερον καὶ τιμιώτερον ἤθελεν εἶσθαι νὰ καλλιεργῇ τις τὴν γῆν παρὰ νὰ προσπαθῇ νὰ ἀποκτήσῃ ματαίαν δόξαν καταστρέφων αὐτὴν διὰ συνεχῶν πολέμων καὶ κατακτήσεων.

«Ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς θρησκείας ἡ ψευδὴς φιλοδοξία ἡ καταστρέφουσα καὶ κατερημοῦσα τὸν κόσμον, διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου πρὸς σκοπὸν κατακτήσεων καὶ φήμης εἶνε μηδὲν παραβαλλομένη μὲ τὰς ἀρετὰς ἐκείνας, αἵτινες συντείνουσι νὰ ἀποκαταστήσωσι τὸν πλησίον ἡμῶν καὶ ἐν γένει πάντας τοὺς ἀνθρώπους τόσον εὐτυχεῖς, ὅσον αἱ πεποιθήσεις καὶ ἡ ἀσθενὴς αὐτῶν φύσις ἤθελεν ἐπιτρέψῃ τοῦτο.»

Τέλος γράφει πρὸς τὸν Λαφαγέτ:

«Τὸ πρὸς τὴν γεωργίαν διακαὲς πάθος μου οὐδεμίαν ἄλλην ἐπιθυμίαν μοὶ ἐμπνέει εἰμὴ νὰ ζήσω καὶ νὰ ἀποθάνω *τίμιος ἄνθρωπος* ἐν τῇ ἐπαύλει μου ταύτῃ. Οἱ ἔχοντες ὄρεξιν καὶ ἐλπίδα, ὅτι θὰ ζήσωσιν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἂς ἐπιδιώξωσι τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὴν φήμην.»

Ἀλλ' ἐνῷ ἠσχολεῖτο εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν του καὶ ὡς ἄλλος Κιγκινάτος ὡδήγει τὸ ἄροτρον, ἡ πατρίς του ἐξελέξατο αὐτὸν παμψηφεὶ πρῶτον αὐτῆς πρόεδρον. Ἡ ἀκόλουθος ἐπιστολὴ πρὸς τὸν στρατηγὸν Κνὼξ ἀποδεικνύει τὴν μετριοφροσύνην τοῦ στρατηγοῦ καὶ τὴν συναίσθησιν τῆς μεγάλης εὐθύνης, ἣν εἶχε πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων.

Ἐμπιστευτικῶς σοὶ λέγω, ὅτι αἱ προετοιμασίαι, ὅπως καθέξω τὴν ἕδραν τῆς κυβερνήσεως συνοδεύονται ὑπὸ αἰσθημάτων ὁμοίων τῶν τοῦ ἑνόχου πορευομένου πρὸς τὴν λαιμητόμον. Δὲν ἐπιθυμῶ ὅπως κατὰ τὴν δύσιν τοῦ βίου μου, ἐξαντληθεὶς σχεδὸν ἐν δημοσίαις φροντίσιν, ἐγκαταλείψω τὴν γαληναίαν κατοικίαν μου καὶ ριφθῶ εἰς ὠκεανὸν δυσχερειῶν ἄνευ τῆς ἀπαιτουμένης πολιτικῆς ἱκανότητος, κλίσεως καὶ προσόντων ἀναγκαίων τῷ πολιτευτῇ ὅπως κρατῇ τὸν οἶακα τοῦ σκάφους τῆς πολιτείας. Ἀκεραιότης χαρακτῆρος καὶ σταθερότης εἰσὶν ὅ,τι δύναμαι νὰ ὑποσχεθῶ. Καὶ ἂν πάντες οἱ ἄνθρωποι μὲ ἐγκαταλείψωσι, ταῦτα ὅμως οὐδέποτε, διότι τὴν παραμυθίαν, ἣν δύναμαι νὰ ἀρυσθῶ ἐκ τούτων, ὁ κόσμος δὲν δύναται νὰ μοὶ τὴν ἀρνηθῇ.

Ἐν δὲ τῷ ἡμερολογίῳ του ὑπὸ μηνολογίαν 16 Ἀπριλίου 1789 ὑπάρχει ἡ ἑξῆς συγκινηκωτάτη σημείωσις:

«Περὶ τὴν 10ην ὥραν ἀπεχαιρέτησα τὸ Μάουντ Βέρνων, τὸν ἰδιωτικὸν βίον καὶ τὴν οἰκιακὴν εὐδαιμονίαν, καταπιεζόμενος δὲ ὑπὸ αἰσθημάτων λύπης καὶ ἀθυμίας ἀνεχώρησα εἰς Νέαν Ὑόρκην μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ ὑπηρετήσω τὴν πατρίδα μου συμφώνως τῇ προσκλήσει αὐτῆς, ἀλλὰ μὲ ὀλιγωτέρας ἐλπίδας, ὅτι ἠδυνάμην νὰ ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς προσδοκίας της».

(Ἕπεται συνέχεια)

Γ. Δ. Κ.

ΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ

Ὁ δεινὸς αἰγυπτιολόγος κ. Μασπερὼ ἐδημοσίευσε πρό τινος περιεργοτάτην συλλογὴν τῶν δημωδῶν διηγήσεων τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου.

Ἡ συλλογὴ αὕτη περιλαμβάνει:

Διηγήματα πλήρη καὶ ἀποσπάσματα διηγημάτων. Τῶν δευτέρων δημοσιεύονται μόνον ἀποσπάσματα, οὐχὶ διότι δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀναγνωσθῶσι ταῦτα, ἀλλὰ διότι αὐτὰ τὰ κείμενα εἰσὶν ἀτελῆ.

Ἰδίας προσοχῆς χρήζουσι τὰ πλήρη διηγήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων δύο ἰδίως, ἀπολαύουσιν ἤδη μεγάλης δημοτικότητος· τὸ διήγημα τοῦ *Ῥαμψινίτου*, τὸ ἀρχαιότατα ἐγνωσμένον, διότι ἡ πρώτη καὶ μόνη μετάφρασις αὐτοῦ ἀπαντᾷ παρ' Ἡροδότῳ· καὶ τὸ διήγημα τῶν *Δύο Ἀδελφῶν*, ὅπερ ὁ κ. Ρουζὲ ἐδημοσίευσε τὸ 1852 ἐν τῇ *Ἀρχαιολογικῇ Ἐπιθεωρήσει* καὶ τῷ *Γαλλικῷ Ἀθηναίῳ*, ἀλλ' οὐτινος ὁ κ. Μασπερὼ δίδει ἡμῖν τελειοτέραν καὶ ἀκριβεστέραν μετάφρασιν.

Καὶ ὡς πρὸς τὸ πρῶτον, θὰ περιορισθῶμεν νὰ παρατηρήσωμεν πόσον βαθέως εἰσέδυσεν ὁ Ἡρόδοτος ἐν τῷ πολιτισμῷ τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, διότι τὸ διήγημα τοῦ Ραμψινίτου, ἂν καὶ οὐδεμία παραλλαγὴ αὐτοῦ ἀπαντᾷ ἐν τοῖς παπύροις καὶ τοῖς κυρίως Αἰγυπτιακοῖς κειμένοις, προσομοιάζει πρὸς τὰ ἀρχικὰ διηγήματα τὰ ἐπὶ τῶν παπύρων ἀνευρεθέντα· ὅθεν οὐδεμία ἀμφιβολία περὶ τῆς πιστότητος, μεθ' ἧς μετέδωκε τὴν προφορικὴν τοῦ θαυμασίου τούτου διηγήματος μετάφρασιν.

Ὡς πρὸς τὸ διήγημα τῶν δύο ἀδελφῶν, εἶνε ὑπόδειγμα αὐθεντικόν, καθ' ὃν τρόπον διεσώθη ἡμῖν. Δὲν εἶνε τὸ ἀρχαιότερον, ὡς μὴ ἀνερχόμενον πέραν τῆς 19ης δυναστείας, ἐνῷ τὰ συμβάντα τοῦ Σινουέτ καὶ ὁ Ναυαγὸς ἀνέρχονται εἰς τὴν 12ην· πληροφορίαι τινὲς ὅμως τοῦ διηγήματος τούτου εἶνε ἴσως τόσον ἀρχαῖαι, ὅσον ὁ πολιτισμὸς τοῦ Νείλου καὶ σύγχρονοι τῶν οἰκοδομησάντων τὰς πυραμίδας βασιλέων· περιγράφει δὲ θέματα, ὧν ἡ ἀνάπτυξις ἀπαντᾷ ἐν τῇ δημώδει φιλολογίᾳ πάντων τῶν λαῶν.

Γνωστὸν ὅτι ἀποτελεῖται οὐσιωδῶς ἐκ δύο μερῶν:

Ἐν τῷ πρώτῳ, ἡ σύζυγος ἑνὸς τῶν δύο ἀδελφῶν προσπαθεῖ ν' ἀποπλανήσῃ τὸν ἕτερον, ἀλλὰ περιφρονηθεῖσα, καὶ θέλουσα νὰ ἐκδικηθῇ καταγγέλει αὐτὸν εἰς τὸν σύζυγόν της ὡς θελήσαντα νὰ τὴν ἀτιμάσῃ διὰ τῆς βίας. Τίς δὲν ἀναγνωρίζει ἐνταῦθα τὴν ἐν τῇ Βιβλῳ ἀναφερομένην ἱστορίαν τοῦ Ἰωσήφ, ὃν ἡ σύζυγος τοῦ Πετεφρῆ κατήγγειλε τῷ συζύγῳ της, ἅμα ὡς ὁ ἔρως αὐτῆς ἀπεκρούσθη; ὡς καὶ τὸν ἑλληνικὸν μῦθον τοῦ Ἱππολύτου, ὃν κατήγγειλεν ἡ γυνὴ τοῦ πατρός του διὰ παρομοίαν αἰτίαν;

Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ διηγήματος—ὅπερ εἶνε ἀληθῶς ἕτερον διήγημα προστεθὲν εἰς τὸ πρῶτον—παρίσταται ἡ γυνὴ ἑνὸς τῶν δύο ἀδελφῶν, ἥτις γενομένη παλλακὴ τοῦ Φαραώ, φονεύει τὸν σύζυγόν της. Οὗτος ἀναζῇ ἐν σχήματι ταύρου, σφαγεὶς ὅμως ἀναζῇ καὶ πάλιν ὑπὸ σχῆμα περσέας· ἀλλὰ καὶ τοῦ δενδρυλλίου κοπέντος, τῇ διαταγῇ πάντοτε τῆς κακεντρεχοῦς γυναικός, σχίδαξ τις ἀποσπᾶται, εἰσδύει εἰς τὸ στόμα, εἶτα εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, καὶ ἀναζῇ ὑπὸ μορφὴν παιδός. Πλεῖσται τῶν μεταμορφώσεων τούτων ἀπαντῶσιν εἰς ἀπειράριον ἀραβικῶν, ταταρικῶν, ἰνδικῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν διηγημάτων.

Ἐπὶ πολὺ τὸ διήγημα τῶν *Δύο Ἀδελφῶν* διέμεινεν εἰδικὸν ὑπόδειγμα εἰς τὸ εἶδός του, ἤτοι ἦτο τὸ μόνον αἰγυπτιακὸν διήγημα τὸ ἀποκαλυφθὲν ἡμῖν διὰ τῶν παπύρων.

Ἐν ἔτει 1864—δώδεκα μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ κ. Ρουζὲ ἔτη—ἀπεκαλύφθη τυχαίως, λέγει ὁ κ. Μασπερώ, ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῶν Θηβῶν, ἐν Δεῖρ-ἐλ-Μεδινέ, καὶ ἐν τῷ τάφῳ κόπτου μοναχοῦ, ξύλινον κιβώτιον περιέχον—σὺν ἄλλοις πολυτίμοις χειρογράφοις—φανταστικόν τι διήγημα, παραδοξότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ διηγήματος τῶν *Δύο Ἀδελφῶν*, τὸ τοῦ Σαταρὶ-Χαμίς, ὅπερ μεταφρασθὲν ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐπιθεωρήσει, τὸ 1864, ὑπὸ τοῦ κ. Brugsch.

Εἶτα αἱ τοιούτου εἴδους ἀνακαλύψεις ἐπολλαπλασιάσθησαν.: ἐν ἔτει 1874, ὁ κ. Γόδουϊν, ἀνερευνῶν μεταξὺ τῶν ὑπὸ τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου ἐσχάτως ἀγορασθέντων παπύρων, εὗρε τὸν *Προωρισμένον ἡγεμόνα*.

Τέλος ἀλληλοδιαδόχως ἐδημοσιεύθησαν ἡ *Ἱστορία ἑνὸς γωρικοῦ*, *ὁ βασιλεὺς Χουφοῦ καὶ οἱ Μάγοι*, *τὰ Συμβάντα τοῦ Σινουχίτ*, *ὁ Ναυαγός*, *Πῶς ὁ Θουτὶ ἐκυρίευσε τὴν Ἰόππην*, *ἡ θυγάτηρ τοῦ ἡγεμόνος Μπακτί*, *τὸ Κατακτητικὸν πνεῦμα* καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀποσπάσματα, ἅτινα διεγείρουσι ζωηρῶς τὴν περιέργειαν, δὲν δύνανται ὅμως καὶ νὰ τὴν εὐχαριστήσωσιν.

Οὕτω πρὸ τριακονταετίας περίπου ἡ γηραιὰ Αἴγυπτος, ἡ τόσῳ σοβαρὰ καὶ ἐπίσημος κατὰ τὸν Βοσσουέττον, ἀπεκαλύφθη ἡμῖν ὡς χώρα ζωηρῶς φανταστικώτατη, ἡ πρώτη ἢ ἐκ τῶν πρώτων, ἐν αἷς ἀνέβλυσαν διηγήματα ὁτὲ μὲν ἰδιότροπα καὶ φαντασιώδη, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀκόλαστα, ὡς μία τῶν χωρῶν ἐξ ἧς ἐφωδιάσθησαν οἱ ἀνώνυμοι συγγραφεῖς τῶν Παραμυθίων καὶ Χαλιμᾶς, οἱ Ἰνδοὶ διηγηματογράφοι, καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ ἑλληνικοὶ μύθοι, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ θαυμασίου μυθογραφήματος τοῦ καλουμένου Ὀδύσσεια.

Ἡ Αἴγυπτος, ἡ μήτηρ καὶ ἡ τροφὸς αὕτη τῶν ἀρχαιοτέρων πολιτισμῶν, τοὺς ἔθρεψε διὰ τῶν διηγημάτων της· ἦτο ἡ μήτηρ τῶν διηγημάτων τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Αἱ μετὰ τῶν Παραμυθίων τῆς Χαλιμᾶς π. χ. προσεγγίσεις, ἀφθονοῦσι. Θέλετε νὰ μάθετε τίνι τρόπῳ ὁ *Θουτὶ ἐκυρίευσε τὴν Ἰόππην*; Ἰδού. Ἔθηκεν ἐντὸς μεγάλων ἀγγείων διακοσίους στρατιώτας καὶ τοὺς μετέφερεν εἰς τὴν πόλιν. Μήπως τὸ μέσον τοῦτο δὲν ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην σας τὸν ἀχιλλητὴν ἐν τῷ *Ἀλῆ-Μπαμπᾷ* καὶ τὰ τεσσαράκοντα ἀγγεῖα, ἅτινα ἀντὶ ἐλαίου περιεῖχον λῃστάς; τὸν Δούρειον ἵππον; ἢ τὰ πήλινα ἀγγεῖα τοῦ Γεδεῶνος, ἐξ ὧν τοσοῦτον ὠφελήθη;

Ὅσον πολλαπλαῖ καὶ ἂν εἶνε αἱ προσεγγίσεις τῶν Αἰγυπτιακῶν διηγημάτων μετὰ τῶν λοιπῶν κλάδων τοῦ παγκοσμίου κύκλου, διατηροῦσιν ὅμως πρωτοτυπίαν τινά, τοπικόν τινα χυμόν. Ἔχουσιν ἴδιόν τινα τύπον Αἰγυπτιακὸν προσομοιάζοντα πρὸς τὸν παράδοξον καὶ πρωτότυπον τρόπον τῆς ταφῆς αὐτῶν, πρὸς τοὺς θαυμαστοὺς καὶ μυστηριώδεις τάφους των, πρὸς τὰς ἀφθάρτους μομίας των. Ἔχουσιν ἴδιον τρόπον τοῦ διηγεῖσθαι, ὃν οὔτε οἱ Ἄραβες, οὔτε οἱ Ἰνδοί, οὔτε οἱ Βρετανοί, οὔτε οἱ Σικελοὶ διηγηματογράφοι ἠδυνήθησαν νὰ μιμηθῶσι, τοῦτο δὲ διότι δὲν δύνανται νὰ ἐνοηθῶσιν ἀλλαχοῦ. Ἔχουσιν, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι, ἱστορίας μαγειῶν, γοητειῶν, μεταμορφώσεων, μετεμψυχώσεων· ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ ὡς καὶ ἀλλαχοῦ πνεύματα, νηρηΐδες, δράκοντες, φαντάσματα καὶ βρυκόλακες, γόητες καὶ θαυματουργοί· ἀλλὰ μένουσιν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τοῦ Νείλου, διότι μέγα μέρος τοῦ Αἰγυπτιακοῦ θαυμασίου ἔσται ἀκατανόητον ἀλλαχοῦ. Οἱ τῆς δύσεως γόητες εἰσὶ νάνοι παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς γόητας αὐτῶν τοὺς ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ τοῖς ναοῖς διαμένοντας. Ἀλλὰ μήπως καὶ ἡ Βίβλος δὲν ἀνεγώρισε τὴν ὑπερφυσικὴν αὐτῶν ἰσχύν, ἐν τῷ μεγάλῳ τῆς μαγίας ἀγῶνι αὐτῶν μετὰ τοῦ Μωϋσέως, καθ' ὃν οὗτος μετὰ τόσου κόπου ἀνεδείχθη νικητής;

Ἀναμένων ὅπως νέαι ἀνακαλύψεις ἐπαυξήσωσι τὸ πεδίον τῶν συγκρίσεών μου, νομίζω, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι πολλοὶ Καλίφαι, Σουλτάνοι, Σάχαι ἢ Χάναι διασκεδάζοντες ὅπως διασκέδαζεν ὁ Φαραὼ Σνοφρουί. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὅταν στενοχωρῆται, προσκαλεῖ τὸν μάγον αὐτοῦ, τὸν Ζαζαμούχ, ὅπως τῷ ὑποδείξῃ μέσον τι πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ἀνίας του, ὁ δὲ Ζαζαμοὺχ τῷ λέγει: Ὥπλισον λέμβον τινὰ δι' ὅλων τῶν ὡραίων κορῶν τοῦ βασιλικοῦ σου χαρεμίου... Μὲ τοιούτους κωπηλάτας, μικρὸς ἀνὰ τὴν λίμνην περίπατος δὲν στερεῖται θελγήτρων. Ὡραῖον πρόγραμμα λεμβοδρομιῶν. Ἀλλὰ ὁ μάγος ἔχει καὶ ἄλλα ἐν τῷ σάκκῳ του σχέδια. Ἐν τῶν κοσμημάτων κόρης τινὸς ἔπεσεν εἰς τὴν λίμνην. Ὁ μάγος ἤνοιξε τὴν Σολωμονικήν του. Ἀφήρεσε τὸ ἓν μέρος τοῦ ὕδατος καὶ τὸ ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ ἑτέρου, εὗρε τὸ κόσμημα ἐπί τινος κογχυλίου, τὸ ἔλαβε καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὴν κόρην· τὸ ὕδωρ εἶχε βάθος δώδεκα πήχεων· εἶτα ἤνοιξε πάλιν τὴν Σολωμονικήν, καὶ ἐπανέρριψε τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς λίμνης. Παίγνια ὡς τὸ ἀνωτέρω, ἀπεκάλουν οἱ Αἰγύπτιοι: «εὐτυχίαν μιᾶς ἡμέρας».

Ἰδοὺ ἕτερος μάγος γνωρίζων νὰ ἀποκαθιστᾷ τὰς κεκομμένας κεφαλάς. Ὁ Φαραὼ τὸν ἀναγκάζει νὰ ἐπιδείξῃ τὴν τέχνην του, μὴ θέλων ὅμως οὗτος νὰ ἐκτελέσῃ τὸ παίγνιον ἐπὶ ἀνθρωπίνης κεφαλῆς ἀποκόπτει τὴν κεφαλὴν χηνός. Εἶτα ἤνοιξε τὴν Σολωμονικήν του· ἡ χὴν ἤρξατο ὑποσκιρτῶσα, ἡ ἀποκοπεῖσα κεφαλὴ ἀποκατέστη, καὶ ἡ χὴν ἤρξατο κλώζουσα.

Ἐὰν πρέπῃ νὰ ζητήσωμεν ἀναλογίας πρὸς τὰ Αἰγυπτιακὰ ταῦτα διηγήματα, τοιαύτας θὰ εὕρωμεν εἰς τὰ *Κινεζικὰ διηγήματα* τὰ ἐσχάτως δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Τσὲνκ-Κὶ-Τόγκ· Ἀμφότερα κέκτηνται ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἐμμονὴν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν ζώντων, τὰς συνεχεῖς τῶν νεκρῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ παρεμβάσεις, τὴν εὐκολίαν μεθ' ἧς οἱ νεκροὶ ἔρχονται καὶ ἐπιστρέφουσιν, ἐν ἑνὶ λόγῳ τὴν μεταξὺ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν ζώντων οἰκειότητα. Ἐν Κίνᾳ, ὡς καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, οἱ δύο κόσμοι συγκοινωνοῦσιν ἐλευθέρως.

Νεκρὸς ἐσκευασμένος — δὲν λέγω ἐνταφιασμένος — κατὰ τοὺς Αἰγυπτιακοὺς θρησκευτικοὺς τύπους, ἔχων τὰ ἐντόσθια ἐξηγμένα, τὸ κρανίον ἐπιμελῶς κενωμένον καὶ πλῆρες ἀρωμάτων, τὸ σῶμα πρεπόντως τεταριχευμένον καὶ περιτετυλιγμένον διὰ ταινιῶν, ἐσπαργανωμένον καὶ περικεκλεισμένον ἐν κιβωτίῳ, ἐν ἑνὶ λέξει μεταπεποιημένος εἰς μούμιαν, δύναται, ἂν καὶ κοιμώμενος εἰς τὴν μυστηριώδη τοῦ τάφου του κρύπτην, νὰ εὑρίσκηται ἀλλαχοῦ. Εἶνε νεκρὸς χωρὶς νὰ εἶνε νεκρός, διότι καίτοι ἐν τῷ τάφῳ εὑρισκόμενον τὸν ἐπισκέπτονται, συνομιλοῦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸν συμβουλεύονται.

Ὁ ἀποθανὼν Νορφερκεφθὰ κοιμᾶται ἔν τινι ὑπογείῳ τάφῳ, «φωτεινῷ ὅμως ὡς εἰ ὁ ἥλιος εἰσήρχετο ἐν αὐτῷ», διότι ἐγγὺς αὐτοῦ ὑπάρχει μαγικόν τι βιβλίον, γραφὲν διὰ τῆς χειρὸς αὐτῆς τοῦ θεοῦ Θότ, καὶ λάμπει ἐν τῇ σκοτίᾳ. Ἐγγὺς δὲ τοῦ νεκροῦ εἶνε ἡ σύζυγός του Ἀχουρὶ καὶ ὁ υἱός του Μικχόν· οὗτοι, τῇ ἀληθείᾳ εὕρηνται ἐν ἄλλῳ τάφῳ, μακρὰν αὐτοῦ· ἀλλὰ ἕνεκα τοῦ μαγικοῦ βιβλίου τοῦ Θότ, κρατοῦσι συντροφίαν εἰς τὸν Νορφερκεφθά. Ὅτε δὲ ὁ Σατνὶ εἰσδύει εἰς τὴν νεκρόπολιν, ὅπως ἀφαιρέσῃ τὸν θαυμάσιον πάπυρον, ἡ Ἀχουρὶ ἐγειρομένη κάθηται ἐπὶ τῆς κοίτης της, πειρᾶται νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τοῦ ἀνοσίου σκοποῦ του, καὶ τῷ ὁμιλεῖ ἐπὶ πολὺ περὶ τῶν δυστυχιῶν, αἵτινες ἔπληξαν πάντας τοὺς ἐγγίσαντας τὰ φοβερὰ ταῦτα φύλλα. Τούτου ὅμως ἐπιμένοντος, ἐγείρεται ὁ Νοφερκεφθά, τὸν ἐπιπλήττει διὰ τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην του, τῷ προτείνει δὲ νὰ παίξωσι τὸ βιβλίον εἰς τὰ *πεντήκοντα δύο*. Οὕτω καὶ παρ' Ἡροδότῳ ἀπαντᾷ ἀνάλογός τις μῦθος, καθ' ὃν βασιλεύς τις τῆς Αἰγύπτου κατελθὼν εἰς τὰς καταχθονίους χώρας παίζει κύβους μετὰ τῆς θεᾶς τῶν χωρῶν τούτων.

Τέλος ὁ Σατνὶ γίνεται κύριος τοῦ βιβλίου· ἀνέρχεται ἐπὶ τῆς γῆς ὑπερήφανος διὰ τὴν κατάκτησίν του. Ἀλλὰ πολλάκις συνήντησε καθ' ὁδὸν τὸν Νορφερκεφθά, ὁτὲ μὲν ὑπὸ μορφὴν γέροντος, ὁτὲ ὑπὸ τὴν τοῦ βασιλέως, συμβουλεύοντα αὐτῷ ν' ἀποδώσῃ τὸ χειρόγραφον εἰς τὸν νόμιμον αὐτοῦ κάτοχον, προλέγοντα, ὅτι ἐὰν μὴ τὸ ἀποδώσῃ, θὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ πράξῃ τοῦτο «διὰ τοῦ δικράνου, ὅπερ κρατεῖ ἀνὰ χεῖρας, καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του πυραύνου.» Καὶ πράγματι τοσαῦτα ἀτυχήματα συμβαίνουσιν αὐτῷ, ὥστε μετανοεῖ. Λαμβάνει τὸ δίκρανον καὶ τὸ πύραυνον, κατέρχεται ἐν τῷ τάφῳ τοῦ Νοφερκεφθὰ καὶ ἀποδίδει τὸ βιβλίον. «Σοὶ τὸ προεῖπον», τῷ εἶπεν ὁ νεκρὸς μὲ ὕφος σκωπτικόν· σοὶ ἐπιβάλλω δὲ νὰ μεταβῇς εἰς Κοπτόν, ὅπως ἀνεύρῃς τὰς μομίας τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ τέκνου μου, καὶ τὰς τοποθετήσῃς ἐγγύς μου, ὅπως μὴ χωρισθῶ πλέον ἀπ' αὐτῶν.

Οἷα ἀρχαιότης ἐνυπάρχει ἐν τοῖς σεβασμίοις τούτοις διηγήμασι! Ποῦ δύναταί τις νὰ ἀνεύρῃ, λέγει ὁ κ. Μασπερώ, τόσον ἀρχαῖα δημῶδη διηγήματα; Ἡ Ἰνδία οὐδὲν κέκτηται τόσῳ ἀρχαῖον, ἡ δὲ Χαλδαία, ἡ μόνη μεταξὺ τῶν χωρῶν τοῦ κλασικοῦ κόσμου κατέχουσα μνημεῖα σύγχρονα τῶν τῆς Αἰγύπτου, οὐδὲν διήγημα κατέλιπεν». Οἷος ἐθνικὸς χαρακτὴρ εἰς τὰ γεγονότα ταῦτα, καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ πλέον φανταστώδη! «Οὐ μόνον οἱ ζῶντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπὶ τῆς σκηνῆς παρουσιαζόμενοι νεκροί, ἔχουσι τὸν ἰδιαίτερον χαρακτῆρα τοῦ παρὰ τὸν Νεῖλον κατοικοῦντος λαοῦ, καὶ οὐδαμῶς δύνανται ν' ἀφομοιωθῶσι πρὸς τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς ζῶντας ἄλλου λαοῦ.—Ἐκ τῶν γεγονότων τούτων, συμπεραίνω, ἐξακολουθεῖ ὁ σοφὸς ἐκδότης, ὅτι πρέπει νὰ θεωρῶμεν τὴν Αἴγυπτον, ἂν οὐχὶ τὴν ἀρχικὴν χώραν τῶν δημωδῶν διηγημάτων, τοὐλάχιστον ὡς μίαν, ἐν αἷς ἀρχαιότατα ἐπολιτογραφήθησαν καὶ ἔλαβον ἀληθῶς φιλολογικὴν χροιάν».

A. K. ALFRED RAMBAUD

HENRY GREVILLE

Η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ

(Μυθιστορία)

Τὴν ἐπιοῦσαν, ἡ Κλεοπάτρα ἠγέρθη ἐνωρίς, ἵνα ἴδῃ τὴν ἀδελφήν της πρὶν ἢ αὕτη ἐξέλθῃ. Ὁ Καραμιρὼφ ἀνεχώρει τὴν ὀγδόην περίπου ὥραν καὶ περιήρχετο τοὺς στρατῶνας τοῦ συντάγματός του. Ἦτο ἀξιόλογος νέος, φροντίζων πρὸ παντὸς περὶ τοῦ καθήκοντός του.

Περὶ τὴν ἐννάτην ὁ κωδωνίσκος τῆς πριγκιπίσσης ἀνήγγειλεν, ὅτι ἡ θαλαμηπόλος της ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ· ἡμίσειαν δὲ ὥραν μετὰ ταῦτα ἡ Κλεοπάτρα ἀνηγγέλλετο.

Ἡ Εἰρήνη ἐκάθητο παρὰ τὴν κομμωτήριον τράπεζαν, διευθετοῦσα τὴν κόμην της, τῇ βοηθείᾳ τῆς θαλαμηπόλου· βλέπουσα δὲ τὴν ἀδελφήν της εἰσερχομένην, ἀπέπεμψε τὴν ὑπηρέτριαν.

— Τί μὲ θέλεις; τῇ εἶπε διὰ τόνου λίαν ἀποθαρρυντικοῦ.

— Θέλω νὰ μάθω τί ἐπιθυμεῖς πορ' ἐμοῦ. Ἐλησμόνησας νὰ μοὶ τὸ εἴπῃς χθὲς τὸ ἑσπέρας.

Ἡ μικρὰ πριγκίπισσα ἔδηξε τὰ χείλη.

— Τί θέλω! Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ σοὶ τὸ εἴπω, τὸ γνωρίζεις κάλλιστα.

— Δὲν σημαίνει. Ὑπόθεσον, ὅτι δὲν τὸ γνωρίζω.

— Καλὰ λοιπόν. Ἐπιθυμῶ νὰ παύσῃς ἐνθαρρύνουσα τὸν γελοῖον ἔρωτα τοῦ γηραιοῦ ἐκείνου πιθήκου.

— Ὁμιλεῖς περὶ τοῦ στρατηγοῦ κόμητος Νεουτώφ;

— Ἀκριβῶς.

Ἡ Κλεοπάτρα, ἥτις εἶχε μείνῃ ὀρθία ἔθηκε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῆς ἀδελφῆς της καὶ:

— Εἰρήνη, τῇ εἶπε, σὲ παρακαλῶ νὰ γνωρίσῃς πρὸς τὸν γαμβρόν μου, ὅτι σήμερον ἀναχωρῶ ἐκ τῆς οἰκίας του.

Ἡ πριγκίπισσα ἠγέρθη, καταστᾶσα μανιώδης ἐξ ὀργῆς.

— Σοὶ τὸ ἀπαγορεύω, τῇ εἶπε, συσφίγγουσα τοὺς ὀδόντας.

— Δὲν δέχομαι διαταγὰς παρὰ σοῦ.

— Ἀπατᾶσαι. Ἂν ἀπέλθῃς ἐκ τῆς οἰκίας ταύτης, θὰ διακηρύξω, ὅτι ἀπῆλθες ἵνα παραδοθῇς ἀχαλίνωτος εἰς τὴν ἀναίδειάν σου....

Οἱ δάκτυλοι τῆς Κλεοπάτρας κατέφεραν ἔλαφρὸν ῥάπισμα ἐπὶ τῆς παρειᾶς τῆς ἀδελφῆς της.

— Ἂν διεκήρυττες, ὅτι σοὶ ἔδωκα ῥάπισμα πρὸ ὀλίγου, καίτοι ὁπωσδήποτε ἀληθές.... δὲν θὰ ἐπιστευόμην.

Ἡ Εἰρήνη ὠχρίασεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατέστη φαιοπρασίνη.

— Τί μοῦ λέγεις; ἀνέκραξε, μὴ δυναμένη πλέον νὰ σκεφθῇ ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς της.

— Θέλω νὰ εἴπω, ὅτι αἱ προσβολαὶ μεταξύ μας εἶνε ἀνωφελεῖς. Διότι ἂν μὲν μείνωσιν ἄγνωστοι εἰσὶν ἄχρηστοι, ἂν δὲ πάλιν γίνωσι γνωσταὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἢ δὲν θὰ πιστευθῶσιν, ἢ θὰ προξενήσωσι μέγα σκάνδαλον...Πίστευσόν με, ἀδελφή μου, εἶνε προτιμότερον ν' ἀποφύγωμεν πράξεις καὶ λέξεις, αἵτινες θὰ μᾶς προξενήσωσιν ἀνωφελεῖς δυσαρεσκείας.

Ἡ Εἰρήνη ἔνευσε κάτω τὴν κεφαλήν.

— Καὶ ὅμως δὲν δύνασαι ν' ἀπέλθῃς ἐντεῦθεν, ἀπεκρίθη.

— Διὰ τί;

— Διότι θὰ βλαφθῇς.

Ἦτο ἀληθές. Ἐν τούτοις ἡ Κλεοπάτρα προσέθηκε τὸ ἔτι ἀληθέστερον:

— Ἐκτὸς τούτου ὁ σύζυγός σου δὲν θὰ σοὶ συγχωρήσῃ ποτὲ τὴν κακὴν πρός με συμπεριφοράν σου... Ἔστω, ἀδελφή μου, ἂς προσπαθήσωμεν λοιπὸν νὰ ζήσωμεν ὁμοῦ ὅσον τὸ δυνατὸν ἐν ἁρμονίᾳ. Θὰ εἶνε, τὸ γνωρίζω, μεγάλη θυσία ἐκ μέρους μας, ἀλλ' ἂς προσπαθήσωμεν τοὐλάχιστον νὰ δρέψωμεν τοὺς καρποὺς αὐτῆς!...

Ταῦτα λέγουσα προσήγγισε τὸν οὐδὸν τῆς θύρας καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ, ὅτε ἡ Εἰρήνη τῇ εἶπε, διὰ τῆς ἡσύχου φωνῆς της:

— Μὴ λησμονῆς, Κλεοπάτρα, ὅτι μόνον τὸ συνοικέσιον δύναται νὰ σοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐξέλθῃς ἐκ τῆς οἰκίας ταύτης.

Ἡ Κλεοπάτρα, χωρὶς οὐδὲν ν' ἀποκριθῇ, ἀπῆλθε κλείουσα τὴν θύραν. Εἶχε καταβάλη τοσαύτην προσπάθειαν, ὅπως συγκρατήσῃ τὴν ὁρμὴν τῆς ὀργῆς της, ὥστε ἔτρεμε σύσσωμος καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ λαλήσῃ. Ἐξελθοῦσα ἐκ τοῦ θαλάμου τῆς ἀδελφῆς της, μετέβη εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ ἀφ' οὗ διώρθωσεν ὀλίγον τὴν βαρεῖαν κόμην της, ἔλαβεν ἀλεξίβροχον καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸν κῆπον τῶν ἀνακτόρων.

Κατὰ τὴν πρωϊνὴν ταύτην ὥραν—τὸ ὡρολόγιον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς εἰσόδου τῆς Κλεοπάτρας ἐν τῷ κήπῳ ἐσήμανε δέκα—ὁ κῆπος εὑρίσκετο ἐν ἀπάσῃ τῇ αὐτοκρατορικῇ του λαμπρότητι. Ὁ θόλος τοῦ μικροῦ ὀθωμανικοῦ λουτροῦ, ἔλαμπεν ἐν μέσῳ τῆς χλόης ὡς ἀδάμας ἐν μέσῳ σμαράγδων. Ἡ μαρμαρίνη γέφυρα ἐφαίνετο ἀεριώδης ἐντὸς τῶν θαλλόντων δένδρων, αἱ δὲ ἀνθοῦσαι φίλυραι ἐπλήρουν τὸν ἀέρα διὰ τοῦ μαγευτικοῦ ἀρώματός των.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἠγάπα τόσον πολὺ τὸ ἄρωμα τοῦτο, ὥστε διήρχετο ὁλόκληρον τὴν περίοδον τῆς ἀνθήσεως ἐν Τσαρκοὲ Σελό. Οἱ κύκνοι ἐνήχοντο ἐντὸς τῆς λίμνης· ἐν μέσῳ δὲ τοσούτων καλλονῶν ἠδύνατό τις νὰ διέλθῃ εὐαρέστους τινὰς στιγμὰς μοναξίας.

Ἡ Κλεοπάτρα εἶχεν ἀνάγκην ἠρεμίας καὶ σιγῆς. Δι' ὃ ἐγκαταλείπουσα τὰς ὄχθας τῆς λίμνης, περὶ τὴν ὁποίαν ἦσαν καὶ ἄλλοι περιπατηταί, διηυθύνθη πρός τινα δενδροστοιχίαν ὀλίγον συχναζομένην συνήθως. Ἐκεῖ ἦτο βεβαία, ὅτι οὐδεὶς θὰ ἐτάρασσε τὴν ἡσυχίαν της.

Ἡ σκιὰ τῶν δένδρων ἦτο εὐάρεστος, διότι ὁ ἥλιος πρὸ πολλοῦ διέχεε τὰς ζεούσας ἀκτῖνάς του. Λεπτὴ αὔρα ἐσάλευε τὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ ἔφερεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸν ἦχον τῶν σημάντρων, ἅτινα ἀνήγγελλον ἤδη τὴν ὥραν τῆς θείας λειτουργίας.

Ἐφ' ὅσον ἐβάδιζεν ἡ Κλεοπάτρα, ἐπὶ τοσοῦτον κατηυνάζετο ἡ ὀργή της καὶ ἀντικαθίστατο δι' ἐλαφρᾶς μελαγχολίας. Διὰ τί νὰ εἶνε πτωχή; Διὰ τί νὰ μὴ ἵσταται ὑπεράνω τῆς πεπορωμένης καὶ ὑπερηφάνου ταύτης κοινωνίας, τῆς πλήρους γελοίων προλήψεων, ἧς αἱ ἀποφάσεις ἦσαν μᾶλλον ἀνέκκλητοι ἢ αἱ ἀποφάσεις τῶν αὐστηροτέρων κριτῶν;

Ἐπεθύμει νὰ ἵσταται ὑπεράνω πάντων τούτων! Νὰ δύναται νὰ περιφρονῇ τὴν κατάκρισιν, καὶ νὰ δίδῃ νόμους. Τότε, τότε θὰ ἦτο ἀγαθή, συγγνώμων καὶ θὰ συνεπάθει τοὺς ἀκουσίως ἁμαρτάνοντας, θὰ ᾤκτειρε τοὺς κριτάς των, καὶ θὰ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τοὺς συκοφαντουμένους, λέγουσα: «Οὔτω τὸ θέλω!» Δὲν θὰ ἤρχετο λοιπὸν ποτὲ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν γυνὴ μεγαλόψυχος, πολλὰ παθοῦσα, θὰ ἀπέβαινε νομοθέτις καὶ δοτὴρ τῆς χάριτος!....

— Βαδίζετε ταχύτατα, δεσποινίς! τῇ εἶπε κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην φωνή τις γνωστή, ἥτις τὴν συνεκίνησε μέχρις ὀστέων.

Ἦτο πλησίον της ὁ ἄνήρ, ὅστις ἠδύνατο τὰ πάντα νὰ τῇ δώσῃ. Προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, ὡς πράττει δούλη θεωροῦσα τὸν παντοδύναμον αὐθέντην της, καὶ θωπεύουσα τὸν συνοδεύοντα αὐτὸν κύνα προσέκλινε.

—Φαίνεσθε συγκεκινημένη! τῇ εἶπε, φλεγόμενος ὑπὸ ἐπιθυμίας νὰ μάθῃ τὸ βάθος τῆς καρδίας τῆς αἰνιγματώδους ταύτης γυναικός.

Ἴσως, ἐσκέφθη ὁ μέγας δούξ, ἔχει ἐρίσῃ μετὰ τοῦ ἀνδρός, ὃν ἀγαπᾷ... ὥστε εἶνε κατάλληλος στιγμή, ἵνα τὸν μάθωμεν.

— Δυσηρεστήθην τὴν πρωΐαν ταύτην, ἀπεκρίθη ἡ Κλεοπάτρα ἡσύχως. Ἡ ὑψηλότης σας εἶνε πολὺ καλή, ἵνα παρατηρήσῃ τοῦτο.

— Οἱ ὡραῖοι σας ὀφθαλμοὶ ἔκλαυσαν, προσέθηκεν ὁ Βορὶς μειδιῶν, καὶ ἤρξατο νὰ βαδίζῃ πρὸς τὸ μέρος πρὸς τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο διευθυνομένη. Ὁ κύων ταπεινώσας τὴν κεφαλὴν τοὺς ἠκολούθησεν, ὡς ἂν ἠσπάζετο τοὺς τύπους τῶν βημάτων των.

— Ὑπάρχει μοιραῖον τι ἐν τῷ βίῳ μου, εἶπεν αἴφνης ἡ Κλεοπάτρα, σκεπτομένη, ὅτι τοιαύτη εὐκαιρία δὲν ἔπρεπε νὰ τῇ διαφύγῃ. Εἶμαι πτωχὴ καὶ ἐξαρτωμένη..... Ὄχι! προσέθηκε μαντεύουσα τὰς σκέψεις τοῦ μεγάλου δουκός, καὶ ἐρυθριῶσα αἰδημόνως καὶ ἀξιοπρεπῶς. Ὄχι, ὑψηλότατε! οὔτε ἐπιθυμῶ, οὔτε δύναμαι νὰ εἶμαι ἄλλο τι· ἄλλως τε ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐξαρτῶμαι μόνον ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν μου.

Ὁ Βορὶς ἐμειδίασεν εὐαρέστως, καὶ δι' ἐλαφρᾶς κινήσεως τῆς κεφαλῆς του ἐδήλωσε τὴν ἐπιδοκιμασίαν του.

—Ἀλλ' ἡ ἐξάρτησίς μου αὕτη, προσέθηκεν ἡ κόρη, πολλάκις μοὶ ἀποβαίνει ἀπεχθής.

— Σᾶς ἐνοχλοῦσι;

— Πῶς; Ἀφοῦ παρεξήγησαν τὸ ὅλως πατρικὸν φίλτρον, ὅπερ αἰσθάνεται δι' ἐμὲ ὁ κόμης τοῦ Νεουτὼφ!

Ὁ μέγας δοὺξ ἐμειδίασε περιφρονητικῶς.

— Ὁ Νεουτὼφ! Ὁ Νεουτὼφ δίδει αἰτίαν ὑπονοιῶν εἰς τοὺς συγγενεῖς σας. Δὲν ἐπίστευον τὸν Καραμιρὼφ τόσον εὐήθη!

— Δὲν εἶνε αὐτός, ὑψηλότατε.

Ὁ Βορὶς ἐνόησε καὶ ἔπαυσε νὰ γελᾷ. Ἐγνώριζε τί δύναται νὰ ἐπινοήσῃ κακεντρεχὴς γυνή.

— Εἶνε γελοῖον, εἶπεν οὗτος. Ὁ Νεουτὼφ εἶνε ὁ ἱπποτικώτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου.

— Τοῦτο ἀκριβῶς τοὺς δυσαρεστεῖ....

— Σᾶς ἀγαπᾷ πολύ;... Ὑμεῖς αἰσθάνεσθε φιλίαν δι' αὐτόν;

—Ἄπειρον, ὑψηλότατε· ἡ συναναστροφή του μοὶ εἶνε πολὺ εὐάρεστος.

Ὁ μέγας δοὺξ ἀνεμνήσθη, ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν εἶχε σκψῃ τὸν Νεουτὼφ, οὗτος δὲν τῷ εἶχε κάμη πλέον λόγον περὶ τῆς δεσποινίδος Βακτὼφ. Τὴν ἠγάπα λοιπόν;...

—Ὅ,τι μοὶ λέγετε, μοὶ εἶνε πολὺ δυσάρεστον, ὑπέλαβεν ὁ Βορὶς μετά τινας στιγμὰς σιωπῆς, καὶ δὲν βλέπω εἰ μὴ ἕνα μόνον τρόπον, ἵνα ἐξέλθητε ἐκ τῆς δυσκόλου θέσεώς σας.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Κλεοπάτρας ἐξέφρασαν τοιαύτην ἀπορίαν, ὥστε ὁ μέγας δοὺξ ἠναγκάσθη νὰ ἐξακολουθήσῃ:

— Ὅ,τι θὰ σᾶς ἀπήλασσεν ἐκ τῆς ἀδίκου τυραννίας τῆς ἀδελφῆς σας,.. ἂν ἐνόησα καλῶς, εἶνε ὁ γάμος...

Ἡ Κλεοπάτρα ἐταπείνωσεν αἴφνης τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ζωηρὸν ἐρύθημα χρωματίσαν τὰς παρειάς της, τὴν κατέστησε τόσον θελκτικήν, ὥστε ὁ Βορὶς δὲν ἠδυνήθη ποτὲ πλέον νὰ τὸ λησμονήσῃ.

— Ὁ γάμος, ὑψηλότατε, εἶπεν αὕτη ἡσύχως, εἶνε βεβαίως τὸ μόνον μέσον· διότι εἰς πτωχὴν κόρην, ὡς ἐμέ, ἡ μόνη ἐναπολειπομένη σωτηρία εἶνε τὸ νὰ πωληθῇ νομίμως εἰς τὸν πλειοδοτοῦντα, χωρὶς νὰ ἐξετάζῃ τὴν καρδίαν της...

Ὁ Βορὶς ἠσθάνθη βαθεῖαν συγκίνησιν ἐκ τῶν λέξεων τούτων.

— Νυμφεύονται ἐκείνους, οὓς ἀγαπῶσι συνήθως, εἶπε, προσπαθῶν νὰ κρύψῃ διὰ λεπτοῦ μειδιάματος τὴν ἀνησυχίαν του.

— Ἐνίοτε, ἀπήντησεν ἡ Κλεοπάτρα, ἐνῷ ἐθώπευε διὰ τῆς χειρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ κυνός, ὅστις εἶχεν ἐπανέλθη πρὸς αὐτήν, ἐνίοτε εἶνε ἀδύνατον!

Ὁ μέγας δοὺξ ὤφειλε νὰ ἐννοήσῃ, ἀλλὰ παράδοξός τις τάσις ἀπαντωμένη παρὰ τοῖς

ἀνθρώποις, οἵτινες δὲν συνείθισαν εἰς τὰ προσκόμματα, τὸν ὤθησε νὰ προβῇ:

— Ἂν εἶνε ἁπλῶς ἡ διαφορὰ τῆς περιουσίας, τοῦτο διορθοῦται εὐκόλως, τῇ εἶπεν εὐμενῶς.

Αὕτη ἔσεισε τὴν κεφαλὴν ἀρνητικῶς.

— Ἂν πάλιν πρόκειται περὶ τῆς κοινωνικῆς θέσεως, ὑπάρχει ἐπίσης θεραπεία· καὶ τοι δὲν πιστεύω νὰ συμβαίνῃ τὸ τοιοῦτον ἐν ὑμῖν. Ὅπως δήποτε θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ πράττων τι ὑπὲρ ὑμῶν.

Ἡ Κλεοπάτρα προσέκλινεν, ὡς προσκλίνουσι πρὸ τῶν ἡγεμόνων, ἵνα τοὺς εὐχαριστήσωσι δι' εὐεργεσίαν ἐπιδαψιλευθεῖσαν παρ' αὐτῶν καί:

— Ἡ αὐτοκρατορική σας ὑψηλότης, τῷ εἶπε, εἶνε πλήρης ἀγαθότητος δι' ἐμέ. Ὁ στρατηγὸς Νεουτὼφ μοὶ τὸ εἶχεν εἴπη καὶ ἐγὼ τὸ εἶχον μαντεύσει· ἀλλ' ἡ ἀγαθότης σας εἰς οὐδὲν δύναται νὰ μὲ ὠφελήσῃ...

Τὴν ἐθεώρησεν ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ τὸ πλεονάσαν ἐρύθημα ἐπὶ τοῦ χαριέντος προσώπου της, διέψευδε τὰς λέξεις της.

— Τοῦτο μὲ λυπεῖ, τῇ εἶπε, ταραχθείς. Θὰ ἐπεθύμουν νὰ σᾶς ἴδω εὐδαίμονα παρὰ τὸ πλευρὸν συζύγου τῆς ἐκλογῆς σας.

— Ἀληθῶς, ὑψηλότατε; Τὸν ἠρώτησε, διὰ φωνῆς πνιγομένης ὑπὸ τῆς συγκινήσεως.

Ὁ μέγας δοὺξ τὴν ἐθεώρησε καὶ πάλιν καὶ εἶδεν, ὅτι νεκρικὴ ὠχρότης εἶχεν ἀντικαταστήσει τὰ ῥόδα τῶν παρειῶν της, καὶ ἠσθάνθη οἶκτον ὑπὲρ αὐτῆς μεμιγμένον μετ' ἐνδομύχου εὐχαριστήσεως.

— Βεβαίως, ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἐμπόδιόν τι ἐκ μέρους σας....

— Ἡ βασιλεία μου δὲν εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ἐψιθύρισεν ἡ Κλεοπάτρα, ἧς ἡ ὑπερηφάνεια δὲν τῇ ἐπέτρεπε νὰ ὑποχωρήσῃ οὔτε κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμήν.

Ὁ μέγας δοὺξ τὴν παρετήρησεν ἐπί τινα λεπτὰ δι' ἐρωτικοῦ βλέμματος, καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος τὴν ἠγάπα παραφόρως. Τῷ ἀνῆκεν. Ἤρκει νὰ προφέρῃ μίαν μόνην λέξιν, καὶ θὰ ἦτο ἰδική του. Καὶ ὅμως ἐδίστασε νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν ταύτην.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ δισταγμοῦ, ἡ Κλεοπάτρα ἔσχε καιρὸν νὰ ἐκτιμήσῃ τὸν κίνδυνον τῆς θέσεώς της. Ἠσθάνθη, ὅτι ὀλίγον εἰσέτι, καὶ δὲν θὰ εἶχε πλέον τὸ θάρρος νὰ ἀντιστῇ. Ὅθεν καταβαλοῦσα προσπάθειάν τινα:

— Εἶμαι ὑπερήφανος, ὑπέλαβεν, ἀφοῦ ἀνέκτησε κάπως τὴν ψυχραιμίαν της. Ἡ ὑπερηφάνειά μου εἶνε ἡ μόνη μου προίξ, καὶ ἡ τιμή μου ἡ μόνη μου περιουσία. Θὰ ὑποφέρω ἐν σιγῇ, ὡς ὑπέφερα μέχρι τοῦδε. Δὲν θὰ ταπεινωθῶ, ὑψηλότατε, διότι ἴσταμαι ὑπὲρ τὴν ταπείνωσιν, ὡς ὑμεῖς ἵστασθε ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς θνητούς!

Ταῦτα δ' εἰποῦσα, προσέκλινεν ἐδαφιαίως καὶ ἐκινήθη ὅπως ἀπέλθῃ· ἀλλ' οὗτος, ὅλως παρὰ τὴν ἐθιμοτυπίαν, ἔτεινε τὴν χεῖρα, ἵνα τὴν κρατήσῃ.

— Περιμείνατε, δεσποινίς, τῇ εἶπεν· ἀληθῶς ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ἴδω εὐτυχῆ, διότι τὸ ἀξίζετε....

— Εὐτυχῆ! τῷ ἀπεκρίθη πικρῶς μειδιῶσα. Ἀγνοεῖτε τί ἐπιθυμεῖτε, ὑψηλότατε.

Ὁ μέγας δοὺξ ἠσθάνθη σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ τὴν ἀσπασθῇ ἐπὶ τῶν χειλέων, ὡς πᾶς ἀνὴρ ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις· ἀλλ' οὗτος ἦτο ἔντιμος ἀνὴρ καὶ ἐκράτησεν ἑαυτόν.

— Ἐν τούτοις, δεσποινίς, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι αἰσθάνομαι ὑπὲρ ὑμῶν ἀληθῆ ἀφοσίωσιν· μέγα μέρος αὐτῆς ὀφείλεται βεβαίως πρὸς τὸν φίλον μου, τὸν κόμητα τοῦ Νεουτὼφ. Ἂν δέ ποτε λάβητε ἀνάγκην νὰ τὴν δοκιμάσητε, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἀποταθῆτε πρὸς ἐμέ.

— Εἶνε μεγάλη τιμὴ δι' ἐμέ, ἀπεκρίθη ἡ Κλεοπάτρα προσκλίνουσα· μεθ' ὃ οὕτος τὴν ἐχαιρέτησε καὶ ἀπεμακρύνθη βραδέως. Ὁ κύων ἔμεινε πρὸς στιγμὴν ἀναποφάσιστος, εἶτα στρεφόμενος πρὸς τὸν Βορὶς ἤρχισε νὰ βαδίζῃ πρὸς αὐτὸν δυσηρεστημένος.

Οὔτε ἡ Κλεοπάτρα, ἀλλ' οὔτε ὁ Βορὶς ἠὐχαριστήθη ἐντελῶς ἐκ τῆς συναντήσεως. Αὕτη μὲν διότι ἀπώλεσεν ἀνεπιστρεπτὶ τοσοῦτο πρόσφορον εὐκαιρίαν, οὗτος δὲ διότι τῇ εἶπε τόσον ὀλίγα πράγματα· ἀλλ' οὗτος ἐντὸς ὀλίγου ἤρξατο νὰ σκέπτηται περὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ἐνῷ ἐκείνη δὲν ἔπαυσε νὰ ἀναπολῇ καὶ τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῆς συναντήσεως ταύτης....

Ἐν τούτοις μετ' οὐ πολὺ ἡ νεᾶνις ἤρξατο νὰ σκέπτηται ὡριμότερον καὶ νὰ ἀναγνωρίζῃ, ὅτι καὶ ἡ συμπάθεια αὐτή, ἣν τῇ ἐδειξεν ὁ Βορίς, ἦτο πρᾶγμα ὅλως σπάνιον. Ἡ μετ' αὐτῆς συνομιλία του δὲν ἦτο τυπική τις διαμοιβὴ ἰδεῶν, ἀλλ' εἰλικρινὴς ἐκδήλωσις ἐνδιαφέροντος καὶ φιλίας. Ἁπλῆ φιλία δὲν ἦτο ἀκριβῶς ὅ,τι ἐπεθύμει ἡ Κλεοπάτρα· ἀλλὰ τίς οἶδεν; Ἴσως τυγχάνων κατειλημμένος ὑπ' ἄλλων σκέψεων δὲν ἠδυνήθη νὰ κατανοήσῃ τὴν σημασίαν τῶν λόγων της. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐσήμαινε. Θὰ τὸν συνήντα ἄλλοτε καὶ θὰ τὸν ἠνάγκαζε νὰ ἐννοήσῃ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἤρκει ὁπωσδήποτε ἡ διαβεβαίωσις τῆς φιλίας του. Ὀλίγον εἰσέτι βαδίσασα, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν κατοικίαν της μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς λάμποντας ἐκ χαρᾶς καὶ ἐν ἐκστάσει, οὕτως εἰπεῖν. Δὲν εἶχεν ἀνοίξῃ πρὸ αὐτῆς ὁλόκληρος νέος κόσμος;

Ἡ Εἰρήνη ἀφ' ἑτέρου ἔσχε τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον, ἵνα σκεφθῇ καὶ νὰ κατανοήσῃ ὅλον τὸ βάρος τῆς πρὸς αὐτὴν διαγωγῆς τῆς ἀδελφῆς της. Ἡ προστριβὴ τῶν δακτύλων τῆς Κλεοπάτρας ἐπὶ τῆς παρειᾶς τῆς πριγκιπίσσης δὲν ἦτο θωπεία, ἀλλ' ἀληθὲς ῥάπισμα.

Εἶχε λοιπὸν λησμονήσῃ τὸν πρὸς αὐτὴν ὀφειλόμενον σεβασμόν, ἡ εὐειδὴς κόρη; Ὦ, ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ διὰ τοῦτο καὶ ἡ Εἰρήνη, ἥτις ποτὲ δὲν ἐδίσταζε νὰ πράξῃ τὸ κακόν, ἀπεφάσισε νὰ τὴν τιμωρήσῃ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν τούτοις ἐθεώρησεν ἐπάναγκες νὰ τηρήσῃ πρὸς αὐτὴν ἁπλῶς ψυχρὰν συμπεριφοράν, καὶ τοῦτο ὅταν ἦσαν μόναι, καθ' ὅσον, ἂν ὁ Καραμιρὼφ ἐμάντευε τὰ διατρέξαντα, θὰ τὴν ἐπέπληττε διὰ τὴν ἄδικον κατὰ τῆς ἀδελφῆς της καταφοράν.

Θ'.

Τὸ πρόγευμα εἶχε τελειώσῃ καὶ οἱ τρεῖς ὁμοτράπεζοι ἐκάθηντο ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, ὅταν παράδοξος θόρυβος ἠκούσθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ὄργανόν τι ἐπαιάνιζε τὸ Miserere τοῦ *Τραβατόρε*, συνοδευόμενον ὑπὸ ἀσκοῦ ἀμφιβόλου ἐθνικότητος καὶ ἠχοῦντος ὁμοίως μὲ κλαυθμηρὰς κραυγὰς βρέφους, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀκουομένας.

Ὁ Καραμιρώφ, πολὺ περίεργος ἐκ φύσεως, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν νὰ κύψῃ ἐκ τοῦ δρυφράκτου, ἵνα ἴδῃ πόθεν προήρχετο ὁ παράδοξος οὗτος θόρυβος. Εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ, πλῆθος χωρικῶν καὶ ὑπηρετῶν ἵσταντο πρὸ τῆς θύρας ἀρτοποιείου, περιστοιχοῦντες μικρὰν ἅμαξαν συρομένην ὑπὸ κατίσχνου ἵππου. Ἡ ἀπόστασις καὶ τὸ πλῆθος ἠμπόδιζε τὸν πρίγκιπα νὰ ἴδῃ τί ἔφερεν ἡ ἅμαξα, ἀλλ' αἱ ἐναλλὰξ ἀναδιδόμεναι ὑπὸ τῶν θεατῶν ἐκρήξεις γέλωτος, τὸν ἔπεισαν, ὅτι συνέβαινε κἄτι ἀστεῖον.

Αἴφνης ἐφάνη ὁ Καμουτζίν, κάμπτων τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ καὶ ἀναμιγνυόμενος μετὰ τοῦ πλήθους, ὅπερ ὑπεχώρησεν εὐσεβάστως πρὸ αὐτοῦ.

— Ἂν λάβῃ μέρος ὁ Καμουτζίν, εἶπεν ὁ πρίγκιψ, τὸ πρᾶγμα θὰ ἀποβῇ διασκεδαστικόν!

Ἐν τούτοις αἱ προσδοκίαι τοῦ πρίγκιπος δὲν ἐπηλήθευσαν ἐντελῶς, διότι οἱ περιεστῶτες σκυθρωπάσαντες διεσκορπίσθησαν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, καὶ ὁ Καμουτζὶν ἔμεινε σχεδὸν μόνος μετὰ τῶν μουσικῶν καὶ τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς ἁμάξης.

— Πῶς! εἶπεν οὗτος, δὲν αἰσχύνεσθε νὰ βασανίζητε οὕτω τὸ δυστυχὲς ζῶον;

— Ἐκλαμπρότατε, ἀντέταζεν ὁ μουσικός, τὸ κάνομε γιὰ νὰ ᾽μιλήσῃ.

— Διὰ νὰ ὁμιλήσῃ, κτήνη! Ἐὰν σᾶς εἰσήγαγον γυμνούς, ἐντὸς ἐκείνου τοῦ κλιβάνου, θὰ ὠμιλεῖτε βεβαίως καὶ ὑμεῖς!

Οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐθεώρησαν ἀλλήλους ἐκπληκτοι, ἐνῷ τὸ θῦμά των ἐκυλίετο ἐπὶ τῆς κόνεως τῆς ὁδοῦ κλαυθμηρῶς στενάζον.

Ἦτο νέα φώκη, ἴσῃ πρὸς διετὲς περίπου παιδίον. Οἱ ἀνθρώπινοι ὀφθαλμοὶ της καὶ ἡ ἥμερος μορφή της, ἐκδηλοῦσα ἄλγος καὶ θλῖψιν, διήγειραν αἴσθημα οἴκτου πρὸς αὐτήν.

Ὁ Καμουτζίν, ὅστις ἦτο ἀνηλεὴς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἦτο πλήρης τρυφερότητος διὰ τὰ ζῶα. Βλέπων τὴν φώκην ἐν τῇ οἰκτρᾷ ταύτῃ καταστάσει, ἔκυψεν ἄνωθεν αὐτῆς καὶ λαμβάνων τὴν κεφαλήν της τῇ ἠνέωξε τὸ στόμα.

— Εἴσθε κτήνη, εἶπε σοβαρῶς ὁ Καμουτζίν. Τὸ ζῶον τοῦτο θὰ σᾶς στοιχίζῃ βεβαίως χρήματα, ἂν δὲν τὸ ἔχετε κλέψῃ, καὶ σᾶς ἀποφέρει κέρδη· καὶ ὅμως τὸ ἀφίνετε ν' ἀποθάνῃ ἐκ τῆς δίψης. Φέρετε ὕδωρ ἀμέσως!

— Ἐκλαμπρότατε, τῆς ἔχομε νερὸ μέσα στὸν λουτῆρα.

Καὶ πράγματι ὑπῆρχεν ἐντὸς τῆς ἁμάξης μικρὸς λουτήρ, ἐνῷ τὸ δυστυχὲς κτῆνος μόλις ἠδύνατο νὰ κινηθῇ, ἐμπεριέχων ἐλαχίστην ποσότητα ἀκαθάρτου ὕδατος.

— Εἶνε ὕδωρ αὐτό; ἔπρεπε νὰ σᾶς ὑποχρεώσω νὰ τὸ πίετε, ὑπέλαβεν ὁ Καμουτζίν, χωρὶς ν' ἀπολέσῃ τὴν ψυχραιμίαν του. Ὑπάρχει ἐδῶ πλησίον πηγή τις· δανεισθῆτε κάδον παρὰ τοῦ ἀρτοποιοῦ, ὅστις εἶνε καλὸς ἄνθρωπος καὶ δὲν θὰ σᾶς τὸν ἀρνηθῇ, καὶ

πληροῦντες αὐτόν, φέρετέ μοί τον. Πλύνατε δὲ τὸν λουτῆρα ταχέως.

Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ τὸ ὕδωρ ἐκομίσθη, καὶ ὁ Καμουτζὶν λαμβάνων τὸν κάδον ἤρξατο νὰ ἐπιχέῃ ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς φώκης, ἥτις κατ' ἀρχὰς ἐστέναξεν, εἶτα δέ, μετ' ὀλίγον, ἀναλαβοῦσα, ἤρξατο νὰ ἐκτελῇ ἰδίᾳ βουλήσει τὸν χορόν, ὃν τῇ εἶχον διδάξῃ νὰ ἐκτελῇ διὰ ραβδισμῶν.

— Γιὰ ἰδὲ χορεύει μονάχη της! εἶπεν ὁ αὐλητής. Τὸ κάνει ἀπὸ τὴν χαρά της.

—Ἔπρεπεν ἐγώ, ὅστις εἶμαι ἀξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς, νὰ σᾶς μάθω πῶς περιποιοῦνται τὰς φώκας; Τῇ ἀληθείᾳ φαίνεται, ὅτι εἶσθε πολὺ μεγάλα κτήνη· Ἐμπρός, θέσατέ την ἐντὸς τοῦ λουτῆρος.

Ἡ διαταγὴ ἐξετελέσθη ἐν ἀκαρεῖ καὶ τὸ μικρὸν ζῶον ἔδειξε τὴν χαράν του, καταδύον πολλάκις ἐντὸς τοῦ ὕδατος, μεθ' ὃ ὑψοῦν τὴν κεφαλὴν τὴν ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ τοιχώματος τοῦ λουτῆρος καὶ ἤρξατο ν' ἀτενίζῃ διὰ τῶν νοητικῶν καὶ ἡμέρων ὀφθαλμῶν του τὸν Καμουτζίν.

— Πονηρά, εἶπεν οὗτος, θέλεις νὰ μ' ἀσπασθῇς; Ἀργότερα. Τώρα εἶσαι πολὺ βεβρεγμένη. Καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς κυρίους τοῦ ζώου: Ἀκολουθεῖτε με, προσέθηκε, θὰ γείνω ἐγὼ ὁδηγός σας.

— Μά, ἐκλαμπρότατε, εἶπεν εἷς ἐξ αὐτῶν, περιστρέφων τὸν σκοῦφον του εἰς τὰς χεῖρας του, μᾶς ζημιώνετε ἔτσι· δὲν θὰ κερδίσωμεν τίποτε σήμερα.

— Ἂν προσθέσῃς λέξιν, τῷ ἀπεκρίθη ὁ Καμουτζίν, κατάσχω τὴν φώκην, διότι δὲν ἀμφιβάλω, ὅτι εἶνε κλοπιμαία. Οὐδεὶς πλέον ἐτόλμησε νὰ λαλήσῃ καὶ τὸν ἠκολούθησαν σιωπηρῶς.

Ἡ ὁδὸς εἶχε μείνῃ ἔρημος, διότι οἱ θεαταὶ βλέποντες τὸν ἀξιωματικὸν ἀπεσύρθησαν βαρυθύμως. Ὁ Καραμιρὼφ ἐθεώρει μακρόθεν τὴν κίνησιν, ἀλλὰ δὲν εἶχε κατορθώσῃ νὰ ἐννοήσῃ τί συνέβαινεν. Ἐν τούτοις βλέπων τὸν Καμουτζὶν προχωροῦντα ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀλλοκότου συνοδείας του, ἔξεραγη εἰς γέλωτα.

— Ἀρκτοδαμαστὴς τώρα, Καμουτζίν; Τὸν ἠρώτησεν ἐκ τοῦ ἐξώστου.

— Ὄχι· τὸ ζῷον δὲν εἶνε ἄρκτος, ἀλλὰ φώκη, εἶπεν ὁ Καμουτζίν, ἱστάμενος. Ἐμπρὸς μουσικοί, ἂς ἀρχίσῃ ἡ παράστασις.

Ὁ φρικώδης θόρυβος ἐπανελήφθη, ἀλλὰ μόλις ἤρχισαν νὰ θορυβῶσι πολὺ τὰ ὄργανα, ὁ Καμουτζὶν ἐποίησε σχῆμα διὰ τῆς χειρός, ἵνα καταπαύσωσι, καὶ:

— Ἀρκεῖ, εἶπε, σᾶς ἐξετίμησαν ἀρκούντως. Καὶ τώρα νεαρά μου φίλη, δεῖξον καὶ σὺ τὴν ἱκανότητά σου πρὸς τὸ σεβαστὸν ἀκροατήριον.

Ἡ φώκη, εἰδοποιηθεῖσα δι' ἑνὸς νεύματος τοῦ κυρίου της, ἐξήγαγε τὴν κεφαλὴν ἐκ τοῦ λουτῆρος καὶ ὠρθώθη κατὰ κωμικὸν τρόπον, τοσοῦτο κωμικόν, ὥστε ἡ δυσθυμία τῆς Εἰρήνης δὲν ἴσχυσε νὰ τὴν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ γελάσῃ. Ἦτο χονδρὸς ὁ ἀστεϊσμός, ἀλλὰ τόσον καινοφανής, ὥστε οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο ν' ἀντιστῇ εἰς τὸν γέλωτα. Ἡ Κλεοπάτρα ἐμειδία χωρὶς νὰ λαλῇ.

— Αὐτὸ λοιπὸν ἔπραττες ἐκεῖ πέραν; ὑπέλαβεν ὁ πρίγκηψ. Μήπως διεπραγματεύεσο τὴν ἀγοράν τοῦ ζώου;

— Ὄχι, ἀπήντησεν ὁ Καμουτζὶν γαλλιστί. Τῷ ἔσωζον τὴν ζωὴν ποτίζον αὐτό. Γνωρίζετε, εἶνε γεγραμμένον, ὅτι πᾶν ποτήριον ὕδατος προσφερόμενον πρὸς τοὺς διψῶντας θ' ἀποδοθῇ ἑκατονταπλάσιον· καὶ ἐγὼ εἰργάσθην ἀρκούντως διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου, διότι τῇ ἔδωκα νὰ πίῃ ὁλόκληρον κάδον.

Ὁ ἀσεβὴς οὗτος ἀστεϊσμὸς ἔκαμε τὴν σκανδαλισθεῖσαν Εἰρήνην νὰ συσπάσῃ τὰς ὀφρῦς. Ἀλλ' ἡ Κλεοπάτρα ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα εὐνοϊκώτερον τοῦ συνήθους. Εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ καθίσταται συγκαταβατικωτέρα καὶ ὁ θώραξ τῆς ἀδιαφορίας της, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔπιπτεν ἀπ' αὐτῆς, θραυσθεὶς εἰς τεμάχια. Ἠσθάνετο ἤδη, ὅτι ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου δέον ἐνίοτε νὰ μαλάσσηται, ἔστω καὶ μέχρι δακρύων. Πράγματι δὲ οἱ ὀφθαλμοί της εἶχον ὑγρανθῆ ὅταν ἐσκέφθη, ὅτι οὗτος ὁ μόλις ἀνεκτὸς γελωτοποιὸς εἶχε πράξῃ πρὸ ὀλίγου ὅ,τι ἐλάχιστοι τῶν ἀνθρώπων θὰ ἐφαντάζοντό ποτε, καὶ ὅ,τι ἴσως οὐδεὶς θὰ εἶχε τὸ θάρρος νὰ πράξῃ!

— Εἶσθε εὐχαριστημένη, δεσποινίς; εἶπεν ὁ Καμουτζίν, οὐ τὸ διορατικὸν βλέμμα εἶχεν ἀναγνώσῃ τὰς σκέψεις τῆς Κλεοπάτρας ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

— Ναί, κύριε, τῷ ἀπεκρίθη αὕτη.

— Κρίμα, ὅτι ὁ ἐξώστης εἶνε τόσον ὑψηλά! ἄλλως θὰ ἠσπαζόμην τὰς ἄκρας τῶν χειριδῶν σας.

«Φρίκη!» ἐσκέφθη ἡ Εἰρήνη. Πόσον γελοῖοι καὶ δυσάρεστοι κατήντησαν! Φαντασθῆτε τὴν Κλεοπάτραν νὰ ἐρωτοτροπῇ μετ' αὐτοῦ τοῦ ἀλήτου ἐν μέσῃ ὁδῷ!..

Ἀλλ' ὁ σύζυγός της ἐγέλα καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐκφράσῃ τὴν σκέψιν της.

— Ἐπὶ τέλους τί σκέπτεσαι νὰ πράξῃς μὲ αὐτό, τὸ ἀξιόλογον μέν, ἀλλ' ὅλως ἀκατάλληλον δι' αἰθούσας ζῶον;

— Μέλλω νὰ τὸ παρουσιάσω εἰς ἅπαντας τοὺς φίλους καὶ γνωρίμους μου.

Καὶ ταῦτα λέγων ἐδείκνυε διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὰ ἀνάκτορα.

— Δὲν σκέπτεσθε βεβαίως νὰ τὸ φέρητε ἐκεῖ, εἶπεν ἡ Εἰρήνη σχεδὸν ἔντρομος.

— Διατί ὄχι; Εἶνε προτιμότερον ν' ἀπευθύνηταί τις πρὸς τὸν πανάγαθον Θεόν, παρὰ πρὸς τοὺς ἁγίους του. Σκοπεύω δὲ νὰ παρασκευάσω μέγα στάδιον εἰς τὸ θετόν μου τέκνον. Πρέπει νὰ γνωρίζετε ἄλλως τε, ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα ἔχουν ψυχὴν καὶ λόγον, ἀλλὰ ὄντα νουνεχέστερα ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων δὲν ἐμπιστεύονται τὰ μυστικά των εἰς τὸν τυχόντα. Ἰδοὺ διατί δὲν τὰ ἀκούει τις ποτὲ νὰ ὁμιλῶσιν. Ἐσκέφθην νὰ τὸ καταστήσω μυστικοσύμβουλόν μου καὶ συνεπῶς ἀπεφάσισα νὰ τῷ κατασκευάσω ἕνα μεγάλον λουτῆρα, ἔνθα θὰ δύναται νὰ ρεμβάζῃ ἐν ἀνέσει. Ἐκεῖ θὰ μεταβαίνω ἐγὼ μόνος νὰ τὸ βλέπω, καὶ βεβαιωθῆτε, ὅτι θὰ μοὶ δίδῃ ἀρίστας συμβουλάς, διότι δὲν θὰ δυσπιστῇ πρὸς ἐμέ! Δὲν ἔχει οὔτω, μικρά μου;...

Ἡ μικρὰ φώκη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο τὸν ἐθεώρει διὰ τῶν συμπαθητικῶν ὀφθαλμῶν της, ἐρείδουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τοιχώματος τοῦ λουτῆρός της. Ὁ δὲ Καμουτζίν, ἀφοῦ ἐπέρανε τὴν δημηγορίαν του ἐξέβαλε τὸ στρατιωτικὸν πηλίκιόν του καὶ τὸ ἔτεινε πρὸς τοὺς θεατὰς ἐπὶ τοῦ ἐξώστου.

— Ἤδη δέσποιναι καὶ κύριοι, ὅ,τι προαιρεῖσθε διὰ τὸ πτωχὸν ὀρφανόν, ὅπερ διατελεῖ ἐξόριστον ἐκ τῆς πατρίδός του, οὐχὶ διὰ πολιτικοὺς λόγους....

Ὁ Καραμιρὼφ τυγχάνων ἤδη εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς ἱλαρότητός του, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του δρᾶκα ἀργυρῶν νομισμάτων καὶ τὰ ἔρριψεν ἐντὸς τοῦ τεταμένου πηλικίου, ἐνῷ οἱ ἰδιοκτῆται τῆς φώκης ἐθεώρουν ἔκθαμβοι τὴν ἀργυρᾶν ταύτην βροχὴν καὶ ἐφαίνοντο ἐν ἀπορίᾳ περὶ τοῦ ἂν ἔμελλε νὰ ἀποδώσῃ πρὸς αὐτοὺς τὰ χρήματα, ἢ νὰ τὰ κρατήσῃ δι' ἑαυτόν.

— Ἂν δείξητε καλὴν διαγωγήν, θὰ σᾶς τὰ δώσω· ἄλλως θὰ τὰ κρατήσω δι' ἐμαυτόν. Καὶ τώρα ἐμπρός!

Οἱ τροχοὶ τῆς μικρᾶς ἁμάξης ἐκυλίσθησαν ἐν τῷ κονιορτῷ, καὶ ἡ σπανία συνοδία ἠφανίσθη κάμπτουσα τὴν γωνίαν τῆς πρώτης ὁδοῦ.

Ὁ οἶστρος ὅμως τοῦ Καμουτζὶν παρῆλθεν αἴφνης, καὶ δίδων τὰ χρήματα πρὸς τοὺς κυρίους τῆς νεαρᾶς προστατευομένης του, τὴν ἐγκατέλειψε χωρὶς κἂν νὰ τὴν ἀποχαιρετήσῃ.

Ὁπωσδήποτε τὰ χρήματα θὰ τῷ χρησιμεύσωσιν, ἵνα τὰ δώσῃ ἀπέναντι τῶν χρεῶν του, εἶπε μοχθηρῶς ἡ Εἰρήνη ἀποσυρομένη ἐκ τοῦ δρυφράκτου.

— Εἰρήνη! εἶπεν ἡ Κλεοπάτρα ἐν ἀγανακτήσει.

— Πῶς λοιπόν; Ὅταν καταδέχεταί τις νὰ προστρέχῃ καθ' ἑκάστην πρὸς τὸν μέγαν δοῦκα, ἵνα τῷ πληρωθῶσι τὰ χρέη του, δὲν εἶνε δύσκολον νὰ κρατήσῃ τὰ χρήματα, ἅτινα ἠνάγκασε τοὺς φίλους του νὰ τῷ δώσωσι, προσποιούμενος ἀγαθοεργὸν σκοπόν.

— Ἐνίοτε μοὶ φαίνεται, Εἰρήνη, ὅτι εἶσαι κακεντρεχής, εἶπεν ὁ ἀγαθὸς Καραμιρώφ, ὅστις ἦτο ἄριστος φίλος. Ἐννοῶ, ὅτι ἀστειεύεσαι, ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ δυσάρεστοι ἀστειότητες.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ δὲν ἀντέτεινε ποτὲ πρὸς τὸν σύζυγόν της· εἶχεν ὡρίμως κατανόησιν, ὅτι δὲν εἶνε συμφέρον ν' ἀντιτάσσηταί τις πρὸς ἐκείνους, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται. Ὥστε ἠρκέσθη νὰ ποιήσῃ θωπευτικὸν μορφασμόν, συνοδευόμενον ἀμέσως ὑπὸ μειδιάματος.

—Ὁ κακός μὲ ἐπιπλήττει! εἶπεν· εἶνε φρικῶδες!....

Ὁ Καραμιρὼφ διετέλει εἰσέτι ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ μηνὸς τοῦ μέλιτος, ὥστε λαμβάνων τὴν χεῖρα τῆς συζύγου του τὴν ἠσπάσθη παρατεταμένως καὶ τρυφερῶς. Ἡ δὲ Κλεοπάτρα, ἧς ἡ παρουσία καθίστατο περιττὴ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐρωτύλων, ἐγερθεῖσα ἀπῆλθεν.

(Ἐπεται συνέχεια)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Θ. Δηλιγιάννη σχηματισθὲν ὑπουργεῖον, ἀνελθὸν εἰς τὰ ἀνάκτορα τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ὤμοσεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τὸν νενομισμένον ὅρκον. Τὸ νέον ὑπουργεῖον ἀπετελέσθη οὕτω: Θ. Δηλιγιάννης πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ προσωρινῶς τῶν Στρατιωτικῶν, Α. Δεληγεώργης ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, Κ. Καραπάνος τῶν Οἰκονομικῶν, Α. Ζαΐμης τῆς Δικαιοσύνης, Α. Γεροκωστόπουλος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ Κ. Κουμουνδοῦρος τῶν Ναυτικῶν.—Αὐθημερὸν ἐδημοσιεύθησαν οἱ ἑξῆς διορισμοί: Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας διωρίσθη ὁ λοχαγὸς κ. Α. Ἀλεξάνδρου· Διευθυντὴς τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων ὁ κ. Ι. Γεωργαντᾶς· Νομάρχης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ὁ κ. Ἐπ. Σακελλαρόπουλος· γενικοὶ δὲ γραμματεῖς ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν ὁ κ. Κάβας, τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ κ. Θ. Κορομάντσος, τῆς Δικαιοσύνης ὁ κ. Γ. Θανόπουλος καὶ τῆς Παιδείας ὁ κ. Ι. Καλοτούπης.—Κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ τὸ νέον Ἑλλ. θωρηκτὸν Σπέτσαι.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος καὶ ἡ πριγκίπισσα Σοφία ἀφίκοντο εἰς Βερολῖνον.—Ὁ Τσάρεβιτς ἀναχωρήσας ἐκ Ρωσίας ἀφίκετο εἰς Τεργέστην.—Διὰ σουλτανικοῦ διατάγματος ἐκηρύχθη ὑποχρεωτικὴ ἡ ἐκμάθησις τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἀρμενικῆς εἰς τοὺς πρωτοετεῖς φοιτητὰς τῆς ἰατρικῆς σχολῆς Σμύρνης.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Κατὰ τὰς τελευταίας ἐν Κερχηδόνι γενομένας ἀνασκαφὰς ἀνεκαλύφθησαν ἐν αὐτῇ πολλοὶ ἀρχαῖοι τάφοι ἐγκλείοντες μέγαν ἀριθμὸν πολυτίμων πραγμάτων· μεταξὺ τούτων ὑπάρχουσιν ἐζωγραφισμένα ἀγγεῖα, χρυσᾶ διαδήματα, περιδέραια μήκους ὀκτὼ περίπου μέτρων, ὡᾷ στρουθοκαμήλων ἐζωγραφισμένα περὶξ μὲ πολλὴν λεπτότητα, ἀγαλματία καὶ πλῆθος ἄλλων λεπτοτέρων εἰδῶν ἐκ χαλκοῦ καὶ ἀργύρου.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἱδρύθη ἐν Βερολίνῳ ἑταιρία, σκοποῦσα τὴν ἀναδημοσίευσιν ὅλων τῶν ἐνδιαφερόντων συγγραμμάτων, ἅτινα ἐξεδόθησαν λατινιστὶ κατὰ τὸν ΙΕ' καὶ Ις' αἰῶνα, ὡς πρῶτον δ' ἔργον ἐκδίδεται ἤδη ὁ Ἀκόλαστος τοῦ Γουλιέλμου Γραφέως (Graphoeus) ἐκτυπωθεὶς τὸ 1534.—Ὁ κόμης Τολστόη, οὗτινος τὰ ἔργα εἰσὶν ἀπηγορευμένα ἐν Ρωσίᾳ, πρόκειται νὰ ἐκδώσῃ κατὰ τὸν προσεχῆ Ἰανουάριον ἐν Λονδίνῳ εἰς Ἀγγλικὴν καὶ Ρωσικὴν γλῶσσαν μέγα πεντάπρακτον δρᾶμα, ὅπερ πρὸ μικροῦ ἐπεράτωσεν.—Ὁ πρώην αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας Δὸν Πέτρος, ἐπέρανε τὴν ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ πρωτοτύπου μετάφρασιν τῶν «Χιλίων καὶ μιᾶς νυκτῶν» εἰς τὴν πορτογαλλικὴν γλῶσσαν. Ὁ Δὸν Πέτρος ἀνεκοίνωσε τὴν μετάφρασιν ταύτην τῷ ἐν Παρισίοις διατριβοντι σεΐχη Ἀβοὺ-Βαδδάρᾳ, ὃν καὶ ἐξέπληξεν ἐπὶ τῇ βαθυτάτῃ γνώσει τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Ἐκ Βερολίνου βαρυσήμαντος ἀγγέλλεται εἴδησις: Αἱ ἔρευναι τοῦ διασήμου μικροβιολόγου Κώχ περὶ φθίσεως ἐστέφθησαν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Τὸ ἀντίδοτον εἶνε εἶδος δαμαλίδος τεχνητῶς παρασκευαζομένης.—Ἀπεβίωσεν ἐν Τεργέστῃ ὁ σὶρ Ριχάρδος Βοῦρτον ἀρχαῖος σύντροφος τοῦ περιηγητοῦ Σπέκ, διάσημος δὲ καὶ οὗτος ἐξερευνητὴς ἀνακαλύψας τὴν λίμνην Ταγανίκαν, διὰ πολλῶν δὲ συγγραμμάτων του εὐεργετήσας τὴν ἐπιστήμην.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐσχηματίσθη ἐν Παρισίοις ἐπιτροπὴ πρὸς ἵδρυσιν ἀνδριάντος εἰς τὸν συνθέτην Bizet.—Ἐν Ρουέν τῆς Γαλλίας παρασκευάζονται νὰ ἑορτάσωσι κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος τὴν ἑκατοστὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων τοῦ ζωγράφου Γκερικέλ, τοῦ γράψαντος τὴν Μέδουσαν καὶ ἄλλας πολυτίμους εἰκόνας. Ὁ καλλιτέχνης οὗτος ἐγεννήθη ἐν Ρουέν τὴν 14 Σεπτεμβρίου 1791.—Ἡ βασίλισσα τῆς Ρουμανίας ἀφικομένη εἰς Βερολῖνον ὡργάνωσεν ἐν τῷ Βασιλικῷ ξενοδοχείῳ μουσικὰς καὶ δραματικὰς ἡμερίδας, εἰς ἃς λαμβάνει μέρος ἀπαγγέλλουσα τεμάχια ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἔργων.—Μεταξὺ τῶν μεγάλων ἔργων, ἅτινα προετοιμάζονται διὰ τὴν ἐν Σικάγῳ παγκόσμιον ἔκθεσιν ἀναφέρεται καὶ κολοσσιαῖον μνημεῖον τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, οὗτινος ἡ ἀξία ὑπολογίζεται εἰς 25 ἑκατομμύρια.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΠΕΡΙΕΡΓΑ—ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἐν Βερολίνῳ ἐτελέσθησαν πρό τινος τὰ ἀποκαλυπτήρια ἀνδριάντος τοῦ Λέσιγκ, τετάρτου λαϊκοῦ ἥρωος ἐν τῇ στρατιωτικωτάτῃ πόλει, ἣν κοσμοῦσι δώδεκα καὶ πλέον μνημεῖα στρατηγῶν. Λέγεται, ὅτι προεειρήθη ὁ Λέσιγκ οὐχὶ δι' ἄλλον λόγον, παρὰ διότι οὗτος εἶνε ἡ προσωποποίησις τῆς ἀντιδράσεως κατὰ τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος.

*

Αὐθημερὸν ἐπωλήθη ἐν δημοπρασίᾳ ἐν Βερολίνῳ αὐτόγραφος μελοποιΐα τοῦ Βετόβεν ἡ Fuga γραφεῖσα τὸ 1827, ἀντὶ 1325 μαρκῶν. Ἐν Βόννῃ ἐξ ἄλλου ἠγοράσθη εἰς τὸ κοινὸν ἡ οἰκία τοῦ μεγάλου συνθέτου, ἀληθὲς μουσεῖον, περιέχον τὰ ἐκείνου τὰ ἐπιπλα, τὰς εἰκόνας του, προτομάς, αὐτόγραφα, τὰ μουσικὰ ὄργανα, ἅτινα κατὰ καιροὺς μετεχειρίσθη καὶ τὸ τελευταῖόν του μὲ οὐράνιον κλειδοκύμβαλον. Ἱδρύεται δὲ νὰ δοθῇ σειρὰ συναυλιῶν, μία δὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ δουκὸς τοῦ Μάϊνιγγεν τὴν 17 Δεκεμβρίου, ἐπέτειον τῆς γεννήσεως τοῦ Βετόβεν.

*

Οἱ Ἄγγλοι ἐκδόται ὠργάνωσαν συνωμοσίαν κατὰ τοῦ μεγάλου ἐκδοτικοῦ οἴκου "Αρπερ τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅστις ἐκδίδων τὸ «Harper's Magazin» ἀναδημοσιεύει ἄνευ ἀδείας καὶ πρὸ πάντων ἄνευ ἀποζημιώσεων, ὅ,τι καλὸν δημοσιεύεται ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς ἐφημερίσι καὶ τοῖς περιοδικοῖς· ὅπως δ' ἐξαναγκάσωσι τὸν οἶκον τοῦτον νὰ σέβηται τὰ δικαιώματα τῶν συγγραφέων, ὡς πρῶτον ὅπλον θὰ μεταχειρισθῶσι τὴν σιωπήν, τουτέστι θὰ παύσωσιν ἀναφέροντες τὸ ὄνομά του καὶ δημοσιεύοντες τὰς ἀγγελίας του ἐν ταῖς ἐφημερίσι των.

*

Ἡ ἐκ τῆς πολιτικῆς ἀνάπαυλα τοῦ κ. Γλάδστωνος ὑπῆρξε γονιμωτάτη. Ἐκτὸς τῆς περὶ Ὁμήρου μελέτης του καὶ ἀξιολόγου πραγματείας περὶ τοῦ καρδιναλίου Νιοῦμαν, ἐδημοσίευτε σειρὰν ἄρθρων ἐπιγραφομένων «Ὁ ἀκαταγώνιστος σκόπελος τῶν Ἀγίων Γραφῶν»

Ἰδοὺ περὶ τίνος σκοπέλου πρόκειται:

Ὁ κ. Husley εἶχεν ὑποστηρίξῃ ἄλλοτε, ὅτι ὁ κατακλυσμός, ὡς περιγράφει αὐτὸν ἡ Βίβλος οὐδέποτε ὑπῆρξεν. Ὁ Γλάδστων ἀποδεικνύει διὰ μακρᾶς σειρᾶς ἐπιχειρημάτων γεωλογικο-θεολογικῶν, ὅτι καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ὅπως καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ, ἡ Ἁγία Γραφὴ συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς τὴν ἐπιστήμην.

*

Ἐκ Ρωσίας ἀγγέλλεται, ὅτι ἀξιωματικός τις ἐπενόησε μικρὸν μηχάνημα, ὅπερ προσαρτώμενον εἰς τηλεβόλον, ἢ οἱονδήποτε πυροβόλον ὅπλον, θέτει νέαν σφαῖραν εἰς τὸ ὅπλον διὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἀναπτυσσομένης κατὰ τὴν ἐκκένωσιν.

"Εν μόνον ὑπολείπεται νὰ ἐφευρεθῇ ἀκόμη, ἐπιλέγει ἡ ἀγγέλουσα τοῦτο ἐφημερίς: Ὁ τρόπος δι' οὗ ἡ ριφθεῖσα σφαῖρα, ἀφοῦ ἐκτελέσῃ τὸ φονικὸν ἔργον της, θὰ ἐπανέρχηται πάλιν εἰς τὸ ὅπλον ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξεσφενδονίσθη!

*

Κατά τινα ἐπιστημονικὴν στατιστικὴν ἐπὶ τῆς γηΐνης ἐπιφανείας, οἰκοῦσιν 1,500,000,000 περίπου ἄνθρωποι. Ἀποθνήσκουσιν κατ' ἔτος 33,033,033 Αἱ λαλούμεναι γλῶσσαι ὁπολογίζονται εἰς 3,064 καὶ αἱ θρησκεῖαι εἰς χιλίας καὶ ἐπέκεινα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ἰσοῦται σχεδὸν πρὸς τὸν τῶν γυναικῶν, καὶ ὁ μέσος ὅρος τῆς διαρκείας τῆς ζωῆς εἶνε 33 ἔτη. Ἀὸ τέταρτον τῶν ἀνδρῶν ἀποθνήσκουσι πρὶν ἢ φθάσωσι τὸ 15 τῆς ἡλικίας των ἔτος. Ἐπὶ 1000 εἰς μόνος φθάνει εἰς τὸ ἑκατοστὸν ἔτος, ὁ δὲ ἐπὶ 100 φθάνουσιν εἰς τὸ 65, καὶ εἷς ἐπὶ 500 εἰς τὸ 80. Καθ' ἑκάστην ἀποθνήσκουσιν 91,874, ἀνὰ πᾶσαν δὲ ὥραν 6,730, ἀνὰ πᾶν λεπτὸν 60 καὶ 1 ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον. Οἱ μελαγχροινοὶ ζῶσι μακρότερον, ἢ οἱ ξανθοί, ἀλλ' ὑπόκεινται περισσότερον εἰς τὰς μολυσματικὰς ἀσθενείας. Οἱ γεννώμενοι τὸ θέρος ἀντέχουσιν εἰς τὸν καύσωνα περισσότερον ἢ οἱ γεννηθέντες τὸν χειμῶνα καὶ τ' ἀνάπαλιν. Οἱ γεγνώμενοι τὸ ἔαρ εἶνε συνήθως εὐρωστότεροι ἢ οἱ γεννώμενοι κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας τοῦ ἔτους.

*

Ἐπὶ τῇ ἑκατοστῇ ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Λαμαρτίνου ὁ «Μικρὸς Μηνύτωρ» ἐξήτησε παρὰ πολλῶν ἐκ τῶν διακρινομένων Γάλλων συγγραφέων τὴν γνώμην των. Ἰδοὺ τινες τῶν ἀπαντήσεων:

«Ἔχομεν ἀνάγκην τῶν μεγάλων ἀνδρῶν μας. Ἂς ἀποδίδωμεν πάντοτε τὴν πρέπουσαν πρὸς αὐτοὺς λατρείαν.»—Ἰούλιος Σίμων.

«Νομίζω, ὅτι ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἠμποροῦν καὶ πάλιν νὰ ἀναφανοῦν, ὄχι ὅμως καὶ ἐκεῖνος. Δὲν τὸν συγχρίνω, τὸν διακρίνω.»—Α. Δουμᾶς

Ἂν εἴχομεν δημοκρατίαν μὲ τρεῖς ὑπάτους: τὸν Λαμαρτῖνον, τὸν Οὐγκὼ καὶ τὸν Δάντη,ν, ἔπρεπε βέβαια νὰ φύγωμεν εἰς τὰ βουνά.».—Σαρδοῦ.

«Εἶμαι, εἶπε ποτὲ ὁ ποιητὴς τῶν «Orientalles,» ὁ πρῶτος τῶν νεωτέρων ποιητῶν· ὁ Λαμαρτῖνος εἶνε ὁ τελευταῖος τῶν κλασικῶν ποιητῶν.»—Κλαρετή.

«Εἰς τὴν μεγάλην λυρικὴν τριάδα τοῦ 1830 ὁ Οὐγκὼ παριστάνει τὸν Πατέρα, ὁ Μυσσὲ τὸν Υἱόν καὶ ὁ Λαμαρτῖνος τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.»—Παγερών.

Συχνάκις εὑρισκόμεθα εἰς ἀπορίαν καὶ ἡμεῖς ἀδυνατοῦντες νὰ λύσωμεν ἐν τοῖς Ἰδιαιτέροις γράμμασι τὰς προτεινομένας ἡμῖν ὑπὸ φίλων ἀναγνωστῶν ἀπορίας. Τούτου ἕνεκα καλοῦμεν ὡς ἀρωγοὺς τοὺς εἰδότας ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ἀφιεροῦντες αὐτοῖς ἰδίαν στήλην:

ΑΠΟΡΙΑΙ ΠΡΟΣ ΛΥΣΙΝ

(Ἐκ τοῦ γραμματοκιβωτίου τῆς ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ)

Ἡ Μαρμαργιώτισσα,

Ὀλίγον μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν εἶδον ἐκκλησίαν ἐξ ἐρειπίων ἀρχαίου οἰκοδομήματος καὶ διὰ Πεντελικῶν λίθων ἐκτισμένην Χωρικός τις διερχόμενος μοὶ εἶπεν, ὅτι ὀνομάζεται «Παναγία ἡ Μαρμαργιώτισσα.

Πόθεν ἄρά γε τὸ ὄνομα τοῦτο; ἀποδοτέον εἰς τὴν Παναγίαν ἢ εἰς τὸ οἰκοδόμημα;

Γ. ΛΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

Chic—Sic.

Πῶς δύναμαι νὰ μεταφράσω ἀκριβέστερον τὴν γαλλικὴν λέξιν chic καὶ πῶς τὴν sic;

ΛΕΤΟΣ

Κοροΐδο καὶ κοροϊδεύω.

Πόθεν αἱ λέξεις: «κοροΐδο καὶ κοροϊδεύω»

Ν. Ζ.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δεσποινίδι Χ. Ἡ καμέλλια εἶνε Ἰαπωνὶς τὸ γένος· ἐκλήθη δ' οὕτω ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ 1662 Camelli ὅστις ἐκόμισεν αὐτὴν εἰς Εὐρώπην τῷ 1739. Ἄλλο τίποτε δὲν γνωρίζομεν. Περὶ μύρτου ὅμως ἠδυνάμεθα νὰ σᾶς γράψωμεν πολλά, ἂν δὲν ἐχαμεν καὶ ἄλλην ἐργασίαν... Ἀρκούμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι κακῶς ἀφιερώθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων εἰς τὸν Ἔρωτα ἢ εἰς τὴν ἀστατον μητέρα του φυτὸν ἀειθαλές! — **Ἐν Συλλόγῳ.** Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τίνα λόγον ὑπῆρξεως δύνανται νὰ ἔχῃ σωματεῖον τιτλοφορούμενον φιλολογικὸν καὶ φιλεκπαιδευτικόν, μὴ δυνάμενον δὲ νὰ ὑποστηρίξῃ διὰ μιᾶς συνδρομῆς τὰ δύο ἢ τρία ὑπάρχοντα περιοδικά—τοῦθ' ὅπερ ἔδει νὰ εἶνε εἷς τῶν κυριωτέρων του σκοπῶν—ἀλλὰ τοὐναντίον νὰ ζητῇ ἐξ ὀνόματος πενταήκοντα ἢ ἑκατὸν καὶ πλειόνων μελῶν δωρεὰν τὰ φύλλα ταῦτα.—**Α. Γ. Π. Καλάμας.** Ἐλήφ

Ἐξεδόθη! ἐξεδόθη! ἐξεδόθη!

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

τοῦ 1891 ἔτους

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ ΕΚΤΟΝ — ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ

Τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν νέον **Ἡμερολόγιον τοῦ 1891** τοῦ κ. Κ. Φ. Σκόκου εἶνε ἓν μικρὸν ἀπαράμιλλον ἀριστοτέχνημα ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν.

Εἰς τὰς **450 σελίδας** του περικλείεται ὅλη ἡ φιλολογικὴ φυσιογνωμία τῆς ἐποχῆς, διότι περιέχει ὑπὲρ τὰς **100 διατριβὰς καὶ ἄρθρα** ποικίλης φύσεως καὶ ἐξ ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς λογοτεχνίας: ἤτοι, διηγήματα,—ποιήσεις, — ἠθογραφίας, — ἱστορικὰς μονογραφίας, — φιλολογικὰς καὶ καλλιλογικὰς μελέτας — **σκηνὰς** καὶ **ἐντυπώσεις** ἐκ τοῦ συγχρόνου κοινωνικοῦ βίου, —δραμάτια,—χαρακτῆρας,—βιογραφικὰς σημειώσεις,—σκαλαθύρματα, —φιλολογικὰ παίγνια,—ἐπιγράμματα ἐμμετρα,—γελοιογραφικὰς παραστάσεις, κλπ. κλπ Καὶ ὅλα αὐτὰ εὔθυμα, φαιδρά, χαριεντισμένα, ἐπίκαιρα καὶ πλήρη κοινωνικῆς σημασίας, πρωτότυπα, ζωντανὰ ἐκ τοῦ καθ' ἑκάστην βίου εἰλημμένα, μεστὰ καλαισθησίας, χάριτος καὶ σπινθηριζούσης εὐφυΐας. **Συνεργάται** ἐφέτος εἰσὶν ὑπὲρ τοὺς 50, ἤτοι πάντες σχεδὸν οἱ διαπρεπέστεροι λογοτέχναι, ποιηταὶ καὶ πεζογράφοι, οἱ συναντώμενοι κατ' ἔτος εἰς τὸ περικαλλὲς ἐτήσιον λεύκωμα τοῦ κ. Σκόκου.

Τὸ Γελοιογραφικὸν μέρος τοῦ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ περιέχει ὑπὲρ τὰς 35 χαριεστάτας γελοιογραφίας.

Ἐφέτος τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ κ. Σκόκου περιλαμβάνει καὶ τμῆμα ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ ἤτοι βιογραφίας καὶ προσωπογραφίας, τελείας τέχνης καὶ καταπληκτικῆς ὁμοιότητος, τῶν διαπρεπεστέρων ἐν τοῖς γράμμασι καὶ τῇ πολιτείᾳ συγχρόνων Ἑλλήνων.

Διὰ τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἰδίως λογίους ὁμογενεῖς τὸ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ τοῦ κ. Σκόκου ἔσται τὸ μόνον μέσον δι' οὗ θὰ συγκοινωνήσωσι πνευματικῶς μετὰ τοῦ συγχρόνου πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ γραφεῖον τῆς «Ἑβδομάδος» ἀναλαμβάνει ἀποκλειστικῶς χάριν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συνδρομητῶν αὐτῆς τὴν ἀποστολὴν ἀντιτύπων εἰς πάντα ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον:

Φραγ. χρ. 4 χαρτόδετον.—Φραγ. χρ. 5. χρυσόδετον.

LIRE

AU

LIT

avec la

Veilleuse-Phare

Veilleuse-Phare

possédant un système optique tel qu'avec une simple veilleuse à l'huile, on projette à plusieurs mètres une lumière égale a 3 bougies, pour 3 centimes par nuit.

La **veilleuse-phare** en métal blanc nickelé, avec des mèches pour 6 mois, est envoyée franco contre mandat poste adressé à

J. DECOUDUN

8, rue St Quentin Paris

Prix avec lentille fine.—*Paris 10,65.—Province 11,90.—Etranger 12,25* par colis postaux.

Μετὰ τῶν ἰδιαιτέρων συστάσεων τῆς «Ἑβδομάδος»

ΤΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

ΣΟΦΙΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΣΠΑΣΙΑΣ ΣΚΟΡΔΕΛΗ

Ἐνισχυθὲν καὶ τελειοποιηθὲν διὰ τῆς ἑνώσεως, παρέχει εἰς τὰς ἑλληνίδας πλήρη μὲν παίδευσιν, μητρικὴν δὲ περιποίησιν καὶ ἀγωγήν, περιλαμβάνον νηπιαγωγεῖον, 4 τάξεις προκαταρκτικὰς καὶ 5 ἀνωτέρας, μὲ προσωπικὸν διδασκαλισσῶν καὶ καθηγητῶν διακεκριμένων·

Πλὴν τῶν κεκανονισμένων μαθημάτων, διδάσκονται ἄνευ ἰδιαιτέρων διδακτρων, ἡ γερμανικὴ γλῶσσα, ἡ γυμναστική, ἡ ἰχνογραφία καὶ ἡ ζωγραφική.

Ἡ δὲ γαλλικὴ διδάσκεται ὑπὸ γαλλίδων καθ' ἑκάστην εἰς πάσας τὰς τάξεις. Ἰδιαιτέρα προσοχὴ δίδεται εἰς τὰ χειροτεχνήματα, τὴν κοπτικὴν καὶ τὴν ραπτικήν.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἤρξαντο ἀπὸ τῆς 20 Αὐγούστου, γινονται δὲ καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 9—12 π. μ καὶ 3—5 μ. μ. Τὰ δὲ μαθήματα ἄρχονται τὴν 3 Σεπτεμβρίου. Κατάστημα τοῦ παρθεναγωγείου ἡ εὐρύχωρος οἰκία τῆς κ. Εὐφροσύνης Βεροπούλου πρὴν Σουρμελῆ.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ

Καθηγητὴς ἔχων διαθεσίμους ὥρας τινάς, ἀναλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς ἐν βραχεῖ διαστήματι καὶ μὲ συγκαταβατικὰ σχετικῶς δίδακτρα. Ἡ «Ἑβδομὰς» συνιστᾷ αὐτὸν δια την καλὴν καὶ πρακτικὴν αὐτοῦ μέθοδον.

Διεύθυνσις Ὁδ. Πινακωτῶν 29.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Α. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ

Ὁδ. Αἰόλου, ἀριθ. 195-197

Ἐκτυποῦνται

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΣ

ἐπικεφαλίδες σφραγῖδες

παντὸς εἴδους, πάσης ποιότητος

ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

Εὐρωπαϊκῶν Καταστίχων

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμῆμα Πειραιῶς--Κορίνθου--Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.30π	11.10	12.30	Πάτραι ἀν.	6.45π	11.30	—
Ἀθῆναι »	7.—	11.45	1.—	Αἴγιον »	8.25	12.46	—
Κόρινθος ἀφ.	9.59	2.55	4.17	Κόρινθος »	12.—	4.25	6.50π
Αἴγιον »	1.36	6.15	—	Ἀθῆναι ἀφ.	3.07	7.25	10.10
Πάτραι »	2.55	7.55	—	Πειραιεὺς »	3.35	7.55	10.40

Τμῆμα Κορίνθου - Ναυπλίου - Μύλων

Κόρινθος	ἀν.	3.20 μ. μ.	Μύλοι	ἀν.	7.40 π. μ.
Ἄργος	ἀφ.	5.30 »	Ναύπλιον	»	8.45
Ναύπλιον	»	6.05 »	Ἄργος	ἀφ.	9.20
Μύλοι	»	6.08 »	Κόρινθος	»	11.30

Τμῆμα Πατρῶν - Πύργου ἀπὸ 1 Αὐγούστου

		π.μ.	μ.μ.	μ.μ.			π.μ.	μ.μ.	μ.μ.
Πάτραι	ἀν.	7.—	3.45	5.10	Πύργος	ἀν.	6.40	3.15	4.30
Ἀχαΐα	ἀφ.	7.50	4.28	6.15	Γαστούνη	»	8.01	4.26	6.17
Μανωλάς	»	8.50	5.20	7.25	Λεχαινά	ἀφ.	8.24	4.50	6.45
Λεχαινά	»	9.23	5.50	8 05		»	8.27	4.53	6.—π.
	ἀν.	9.26	5.53	6·20π	Μανωλάς	»	8.57	5.26	6.37
Γαστούνη	»	9 50	6.16	6.46	Ἀχαΐα	»	9.47	6.25	7.51
Πύργος	»	11.15	7.40	8.30	Πάτραι	ἀφ.	10.30	7.15	8.55

Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἐναλλάξ. Τοπικαὶ ἀμαξοστοιχίαι καθ' ἑκάστην εἰς ὅλα τὰ τμήματα.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΑΕΩΝΗ

Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ

Ὀδοντοϊατρος

Ὁδ. Πατησ. 9

ENGLISH FASHIONS

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΙΛΩΝ

ΣΟΦΙΑΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ

Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς κυρίας Σοφίας Αὐγερινοῦ, ἀγγλίδος τὸ γένος, αἱ θυγατέρες αὐτῆς Ἰωσηφίνα καὶ Μαίρη, ἐν Λονδίνῳ γεννηθεῖσαι καὶ ἀναστραφεῖσαι, σπουδάσασαι δὲ εἰδικῶς τὴν ραπτικὴν, τὴν κοπτικὴν γυναικείων φορεμάτων καὶ τὴν πιλοποιΐαν, ἵδρυσαν ἐνταῦθα ἐργοστάσιον πρὸς τὴν βορείαν γωνίαν τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας εἰς τὸ ἄνω πάτωμα τῆς οἰκίας Βελεγρῆ. Ἐργασία τελεία καὶ ἀληθῶς ἀγγλική.

ENGLISH FASHIONS